

Bij de intrede van 1919. — De straatgevechten te Berlijn. — De Amerikanen te Coblenz. — De verwoesting in België. — Onze Politieke Prijsvraag.

No. 27

(1)

1 Jan.
1919.

AFZONDER-
LIJKE
NUMMERS
15 CENT

Panorama

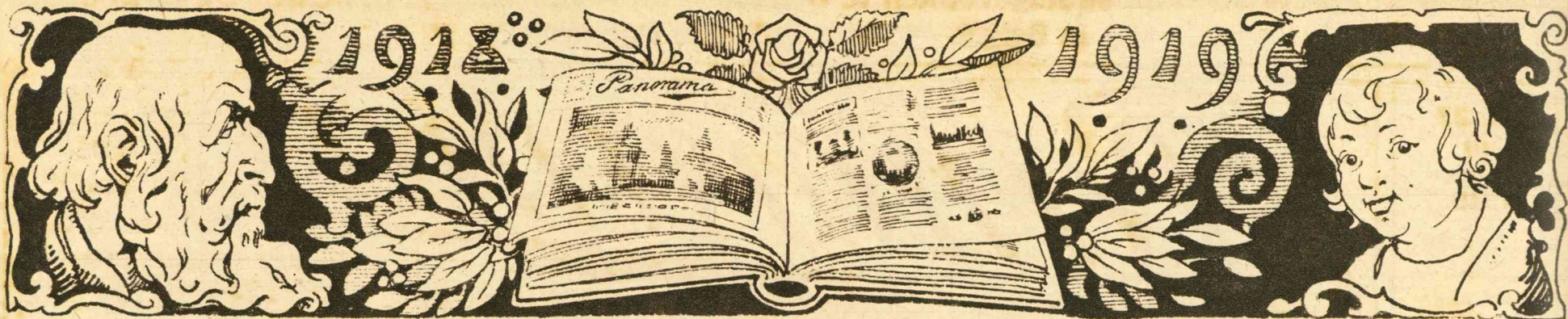
GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

PRIJS
PER
KWARTAAL
f 1.90

....IK DRINK OP HET GELUK EN DEN VOORSPOED VAN ALLE
„PANORAMA“-LEZERS IN 1919.

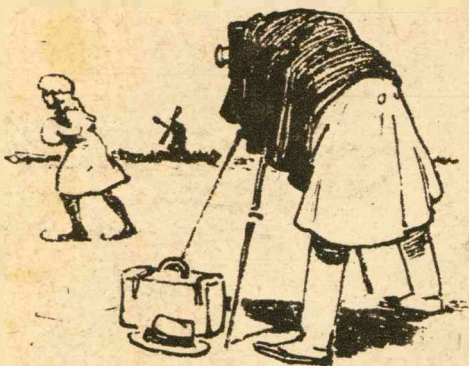
Bij de intrede van 1919

ZOO is het oude jaar dan weder van de baan,
En lacht ons alweer vriendelijk 't fonkelnieuwe aan.
Zoo gaat het telken keer maar weer,
En onze leeftijd groeit zoo meer en meer.

Nieuwjaar! Het is de dag der vroolijke gezichten,
Van handdruk, kus, en wensch, vooral ook van gedichten.
Een goed woord op een goede plaats, een lach, een traan
Kan men op dien dag niet over zijn kant laten gaan,
Noch een terugblik op de afgelegde baan.

Ook de „Panorama“-redactie
Heeft er behoefte aan, haar actie
Gedurende het afgelopen jaar,
Eens na te gaan, — zoo hier en daar....

De dageraad van 1 Januari, nauw in het land,
Bescheen reeds onzen redacteur met den Kodak in de
Daar had hij, zoowaar, al prinses Juliaantje [hand.

Vereeuwigd op het schaatsenbaantje.

Dra volgde dan Jan Musch' jubilee, en de rest,
De Timbertown-Follies en Litowsk-Brest.

Toen de krijgsgevangen Tommy's in Den Haag aan- [kwama,

Werden ze subiet gekiekt door „Panorama“,
En de Duitschers te Rotterdam net even goed.
Want „Panorama“ is neutraal, zooals dat moet.

We kiekten al sneeuwballend het Prinsesje,
Gaven tegelijk den huismoeders een lesje,
Met foto's verlucht, in allerhande zaken,
Als wasschen, en koken, en groenten-inmaken.
Den lezers vertelden we velerlei wetenswaardigheid,
Omtrent landbouw, industrie, gas en electriciteit,
Met foto's van apparaten, verkoperd en vernikkeld,
En kiekten fluks Lloyd George en Clémenceau, in een [gesprek gewikkeld.

De Utrechtsche Jaarbeurs, dat évenement,
Hebben wij in twee extra nummers naar waarde erkend.
Deze nummers zijn dan ook geweldig ingeslagen;
Zoodat onze reusachtige oplagen

Waren uitverkocht in enkele dagen.

Paschen hebben wij met een flink feestnummer gevierd,
Vol van ernst en luim, en met veel illustraties versierd.

Het klimaatscherm, door ons op 1 April ontdekt,
Heeft de verbazing der wetenschappelijke wereld gewekt;
Een schrijven van menige universiteit
Bracht ons hulde, en... nóg meer populariteit.
Uit alle oorden van het land
Drukte men ons schriftelijk, of mondeling, de hand
Om ons te feliciteeren met ons verstand.

Spoedig daarop overkwam een avontuur aan onzen [fotoredacteur;
Ge herinnert u, van den gestorven zanger en acteur,
Die geen rust kon vinden in zijn graf,
Omdat „Panorama“ nooit een foto van hem gaf.

Niet lang daarna lieten we zien
Prins Hendrik in een vliegmachien,
Prinses Juliana paardrijdend in den Haag,
En de vroolijke zeilwedstrijden op de Kaag,
Waarbij „Panorama“ een zilv'ren bokaal
Heeft uitgelooft, — ge weet dit allemaal...

De onthulling van het standbeeld van Cornelis de Witt
En van Johan den raadpensionaris,
Konden niet plaatsvinden zonder ons redactie-lid...
Zie maar in jaargang 1918 of het niet waar is.

Het nieuw regeeringskabinet
Was nauwelijks tot stand gekomen,
Of onze fotograaf had alle ministers net
Even van te voren met zijn camera genomen.
Geen blad heeft dan ook zoo mee-gearbeid
Aan de ministers hun populariteit!

Toen de varkensvoederfabriek ten langen leste
De goede stad Leiden dreigde te verpesten
En de burgerij aan die walglijke lucht
Dreigde ten gronde te gaan in een vloek en een zucht,
Toen heeft onze fotograaf zich op de bres gesteld,
Met het gasmasker voor, als een loopgraafheld,
Eenige zooveelste-seconden geteld,
En spoorsslags ons de foto's kant en klaar ter hand ge- [steld.

Wel werd ons gelijktijdig aangezegd,
Dat de odeur-fabriek was in den asch gelegd,
Doch wat nood! We hebben dat luchtje in ons blad [geventileerd,
En zijn daarvoor van heinde en ver geccomplimenteerd.

Bij de opening der Staten-Generaal
Vond men onze fotografen buiten en binnen de Ridderzaal,
Om die niet weer te verlaten
Dan met een serie fraaie fotografische platen,
Welke, rap ontwikkeld en afgedrukt,
Onze lezers na een ommezentje reeds hebben verrukt.

Inmiddels ging het groote wereldgebeuren voort.
Wel was het kanon nog aan het woord,
Maar spoedig zou het oorlogszwaard
Geruild worden voor de pen, en dat is heel wat waard.
Foeh's voorwaarden werden door Duitschland aanvaard,
De Fransche vluchtelingen, van huis en haard
Verdreven, kwamen ons land binnenstroomen,

Doch werden eerst nog even voor onze lens genomen.

Bij den terugtocht der Duitsche legerscharen
Zetten onze fotografen het op haren en snaren
Niet slechts om andere bladen te evenaren,
Maar hen te overtreffen, met schitterenden kiek na kiek
Voor het bevoorrecht „Panorama“-publiek.

Zij rukten tot ver in het Belgenland
En kregen overal toegang voor goeie woorden en geld,
En nergens was er iets, dat de moeite waard was, aan [de hand,
Of men zag er de foto-toestellen van „Panorama“ opge- [steld.

Zij waren in Brugge, zij waren in Gent
Bij het binnentrekken van het eerste Entente-regiment;
Zij trokken Antwerpen en Brussel binnen

Bij den intocht van België's vorst en vorstinne
Den roemrijken koning Albert en zijn edele echtgenoot,
Temidden van vlaggen en groen en gejuich en vreugde- [schoten.

Ze kiekten de huistoe-trekkende geïnterneerden,
De ex-vorsten, die in Duitschland regeerden,
De nieuwe regeering van dat land,
De triomftocht der Koningin van Nederland,
Lansing, House, wie al niet! en president Wilson
Aan boord van de „George Washington“....
Om kort te gaan: ten wereld-tooneele
Konden de gebeurtenissen zich niet zoo snel afspeelen,
Of „Panorama“ wist het bij te houden, en van alles [wat te maken

Zonder daarbij ooit buiten adem te raken.
Er was een Kerst-nummer, omvangrijk en vol variatie.

Voor onze abonné's een extra tractatie.

Voorts... Doch wat zullen wij verder achterwaarts blikken?

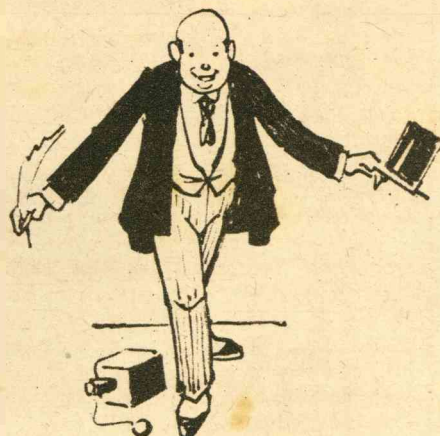
Wij kunnen alles niet opnoemen, zonder ons te verslikken,
Wat op gebied van Actualiteiten, Sport, Modes, Militaria
Kinder-pagina's en groote-menschen-varia
Wij in 1918 onzen abonné's hebben geboden. — Dat alles [noemen

Gebeurde trouwens niet om onszelfen te roemen,
Want eigen roem heeft een kwalijken geur,
Niet ongelijk aan dien der Leidsche Veevoeder-odeur.
Wat wij met onzen terugblik bedoelden,
Is, dat wij eens behoefte gevoelden
Onzen lezers te zeggen wat wij allegaar
Met het grootste plezier voor hen doen in een jaar,
En hen daarbij te danken voor hun belangstelling voor ons blad,
Waarvan wij ook dit jaar weer zooveel bewijzen hebben [gehad.

Moge 1919 even gunstig voor ons verlopen,
Dat is het, wat wij van harte hopen,
Aan ons zal het niet liggen, wij doen weer ons best
Niet minder dan het vorig jaar, en vanzelf komt de rest.

En nu, lezeressen, lezers, vriendinnen, vrienden,
Moogt gij in 1919 slechts voorspoed vinden,
Alles, alles wat u maar
Verlangen mocht voor dit nieuwe jaar!
Mogen in 1919 de wereldgebeurtenissen
Zich snel ten goede voor allen beslissen.
Moge de Vrede ons spoedig verblijden,
En met hem, voor allen weer betere tijden.
Dat in 1919 onze actualiteiten
Slechts afbeeldingen zijn mogen van geluk en van jolijte.
Moge niets dan goeds voor u allen zijn weggelegd!
Veel heil en zegen! Louter voorspoed! Ik heb gezegd.

DE REDACTIE.

DE DESERTEUR

EEN TRAGI-COMISCHE OUDEJAARSGESCHIEDENIS

NATUURLIJK geen verlof gekregen", bromt Jan van Laarhoven, nijdig z'n spuit neergooiend. „t Gaat niet, ik heb al zooveel verlof gehad in den laatsten tijd, zegt hij. De Hemel mag weten, wat „den ouwe" scheelt tegenwoordig!"

„Dan blijf je hier," oordeelde Tom, 'n veel oudere landweerman. „We maken hier ook 'n gezellige boel op Oudejaarsavond."

„Dat verdraai ik!" schreeuwde Jan. „De burgemeester heeft me uitgenoodigd den Oudejaarsavond bij 'm door te brengen, en ik ga! En Marie..."

„Marie... wie is dat?"

„Marie? Dat is... Marie."

„Heel logisch."

„t Is de dochter van den burgemeester."

nadenkend z'n mooien zwarten knevel. — Ja... 'n enkel grijs haartje begon er al in te komen. Daar was niets aan te doen. Dat ging zoo, als je zoo zoetjesaan naar de veertig liep.

Maar, niemand kon toch ontkennen, dat hij overigens een kranige verschijning was. En... hij had toch 'n mooie positie ook. Hij was niet onbemiddeld, hij was kapitein, stond op de nominatie voor majoor... Nee... als er eens van trouwen sprake was... dan zou men hem toch 'n heel goede partij kunnen noemen. En bij deze overweging glimlachte de kapitein vergenoegd, want hij had ernstige trouwplannen.

Julie was het, de mooie achtentwintigjarige dochter van den burgemeester van het dorp, waar ze ingekwartierd waren. Den eersten dag al, dat hij haar ontmoette, had ze hem ingepakt met haar schitterende bruine oogen, hij, de ernstige, bedaagde kapitein Coehoorn, was verliefd geworden als 'n jonge luitenant, hahaha! Maar, hij was van plan er ernst van te maken, alleen was toch feitelijk maar alleen, en een meisje als Julie ontmoette je niet elken dag. De burgemeester had hem uitgenoodigd, den Oudejaarsavond bij hen door te brengen, en daar, zoo dacht hij, zou wel een gelegenheid zijn om de mooie Julie te vragen.

mama zaten daar, glimlachend en blozend van welgedaanheid, verder waren er wat familieleden, wat notabelen, en ten slotte een aantal officieren van de inkwartiering.

Naast de theetafel, waar de mooie oudste dochter des huizes het commando voerde, zat kapitein Coehoorn, en vertelde Julie, hoe buitengewoon humaan en zachtzinnig hij gewoon was met z'n minderen om te gaan. Julie luisterde schelms lachend toe.

„Ik geloof er niets van, kapitein," spotte ze. „Ik geloof veel meer, dat u een echte ijsbeer bent."

Waarop de kapitein zich haastte, haar van het tegendeel te verzekeren.

Aan de achterzijde van het huis had intusschen een heel ander tooneel plaats. Daar werd de tuindeur voorzichtig geopend door een blond meisje in het wit, dat op hetzelfde oogenblik onstuimig door een soldaat in de armen gesloten werd.

„Jan!" stamelde ze. „Jan! In 's Hemelsnaam, m'n japon!"

„O, Mies!" klonk 't opgewonden fluisterend terug. „Ik ben er tusschenuit geknepen!"

„Er tusschenuit..."

JACOB JORDAENS — „DE KONING DRINKT”.

Brussel, Koninklijk Museum.

Driekoningenfeest.

6 Januari.

Zooals onze lezers weten, wordt op Driekoningendag het verhaal herdacht van de drie wijzen (magi) uit het oosten, die bij de verschijning van een bijzondere ster den loop ervan volgden en naar Bethlehem reisden, om Jezus bij zijn geboorte te begroeten. De overlevering geeft de namen van die drie wijzen zeer verschillend. In de Domschatz te Keulen worden in een tempelvormige verguld zilveren kast, waarvan het voorvlak van massief goud en met kostbare edelgesteenten versierd is, drie schedels bewaard waarvan men zegt dat zij van deze drie magiërs afkomstig zijn.

„O, dat aardige kleine ding, met dat bonten mutsje, dat ons pas een mand vol „drie in de pan" gebracht heeft? Hm... 'n goede smaak heb je."

Jan werd rood tot onder z'n blonde krullen. „We zijn 't eens, Tom. Maar je houdt je mond, hoor! Op Oudejaarsavond wordt het publiek, en..."

„Dat zal moeilijk gaan, als je op dien avond geen verlof hebt gekregen."

„Ik ga toch!" schreeuwde Jan. „Weet je, wat ik doe? Ik kruip stilletjes door het achterluik, en zorg dat ik vóór de reveille weer terug ben, en op m'n brits leg. Dat gebeurt wel meer... en op die manier merkt de ouwe er niks van."

„Gevaarlijk spel," oordeelde Tom bedenkelijk.

Jan lachte overmoedig. „Niets gevaarlijk. En het is toch ongehoord, dat ik op den avond van m'n verlovings niet vrij zou hebben. Maar weet je wat ik geloof? De ouwe komt tegenwoordig zoo dikwijls en zoo graag bij den burgemeester... ik geloof dat hij zelf een goed oogje op Marie heeft. En dat laat ik in der eeuwigheid niet toe!"

In hetzelfde uur, dat deze dingen plaats vonden, stond kapitein Coehoorn in z'n kamer voor z'n spiegel en bekeek

Goed bedacht was het van hem geweest, om dien Laarhoven voor dien avond het gevraagde verlof te weigeren. Ja, met die jongens moest je voorzichtig zijn. Hij had het wel bemerkt, dat die Laarhoven graag en dikwijls bij den burgemeester kwam en waar zou dat anders om zijn dan om Julie? Er was nog wel zoo'n kind in huis, zoo'n meisje, Julie's zusje Marie, maar wie let er nu op zoo'n bakvisch? Nee... 't moest wel degelijk om Julie wezen, dat die Laarhoven kwam. En wat Julie betrof, wel, vrouwen zijn onbestendig, dat is bekend, en over het algemeen hebben ze liever een jongen dan een ouderen man. Het moest bovendien erkend worden, dat Jan een knappe jongen was, van goede familie en heel bemiddeld. Een gevaarlijke mededinger! Nee... hij had heel wijs gedaan, dat ventje bijtijds wat uit den weg te houden.

En kapitein Coehoorn lachte nogmaals vergenoegd z'n spiegelbeeld toe, zonder te bedenken, dat, hoe de mensch in z'n wijsheid ook moge wikken en wegen, er een Noodlot bestaat... dat lacht.

Op den Oudejaarsavond straalde de salon in het huis van den burgemeester in een zacht, helder licht. Papa en

„Ja ja! Hij merkt er nooit wat van! O, Mies, wat 'n bak!"

In de gang ontmoetten ze den burgemeester. Jan probeerde zich 'n houding te geven.

„Laat maar, Jan," zei de burgemeester goedig. „Ik heb vandaag een brief van je vader gekregen, die me de heele zaak duidelijk maakt. Ik heb er eens met moeder over gesproken, en... nu, we moesten het vanavond maar publiek maken, nietwaar?"

„U is veel te goed, burgemeester," prevelde Jan.

„Gaan jelui nu maar naar binnen", vervolgde de burgemeester. „Moeder wacht al op jelui. En je kapitein zit er ook al, Jan."

„Wa... wa... t!" stotterde de ongelukkige deserteur. „Je kapitein", herhaalde de niets kwaads vermoedende burgemeester. „Kijk, daar zit hij."

Ja, daar zat de kapitein, of liever, daar rees hij statig overeind, en het volgend oogenblik staarden twee standbeelden in uniform elkander aan.

„De heeren moesten het vanavond maar eens schappelijk maken, wat het verschil in rang betreft", praatte de burgemeester voort, volkomen onbewust van het verschrikkelijke der situatie. „U moet bedenken, kapitein, onze vriend Jan,

die, in vertrouwen gezegd, al bijna een lid van onze familie is...

Daar had je het al! Tranen van ergernis en woede drongen den kapitein in de oogen! Hij, kapitein Coehoorn, aanstaand majoor, was uit den zadel gelicht door zoo'n melkmuil van een soldaat, die, waar hem het verlof geweigerd was, eenvoudig was gedesteerd! O, wat zou hij dien brutalen rakker graag bij z'n kraag gepakt, en de strengste straf op hem toegepast hebben, die de krijgswetten aangeven! Maar... had hij niet pas tegenover Julie zitten bluffen op z'n zachtzinnigheid voor z'n minderen? En hier in den familiekring, waar ze beiden als gast waren, kon hij toch waarachtig niet over dienstzaken beginnen? Neen, er zat niets anders op, dan maar door den bitterwrangen appel heen te bijten.

„Ik vind het heel goed!" zeide hij, met een glimlach die welwillend moest heeten, maar inderdaad verschrikkelijk was om aan te zien.

't Was geen prettige avond voor de beide gewaande mededingers! Jan, hoe brutaal ook, beefde onder de woedende blikken van zijn kapitein, die hij onophoudelijk op zich gevestigd voelde. En de kapitein ondervond al de kwellingen der jaloezie. Elk woord, dat Jan met Julie wisselde, deed z'n woede voor den ongelukkigen deserteur toenemen.

Ten slotte slaagde hij er in, een oogenblik met Jan alleen te komen.

„Jij... jij kerel!" hijgde de kapitein... „Jij... hoe durf je het wagen weg te loopen! Als we in Pruisen waren, kreeg je den kogel, versta je... den kogel!"

„'t Was om een dame, kapitein", stotterde Jan.

„'n Dame!" brulde de kapitein. „'n Dame! Om 'n dame een landverrader worden, jij schurk! Maar ik zal je leeren! Jij krijgt nooit meer verlof, en jij krijgt zes weken arrest, en jij wordt uitgesloten van elke bevordering, en..."

„Maar kapitein!" riep Jan in wanhoop uit, „bedenkt u toch eens, Marie en ik zouden vanavond onze verloving vieren, en..."

„Wat zeg je... Marie?" riep de kapitein verbluft.

„Jazeker, Marie!" Jan staarde z'n superieur met vlamme oogen aan. „En het helpt u toch niet, kapitein, of u mij al straf geeft en onrechtvaardig behandelt! Zij houdt alleen van mij!"

„Marie... dus toch Marie..." prevelde de kapitein. „En ik dacht... dat jij en Julie..."

Slimmen Jan ging toen plotseling een verblindend licht op! En in z'n hart kwam een groot en hartelijk medegevoel voor den kapitein.

„Kapitein," zei hij vertrouwelijk, „kapitein, ik heb gezien dat juffrouw Julie zooveel in het kamertje naast den salon gegaan is."

„Zoo!" zei de kapitein. „Zoo! En wat zou dat?"

„Nou, kapitein, dat is zoo'n aardig kamertje. Zoo erg geschikt voor 'n vertrouwelijk onderhoud! Ik kan u daarvoor instaan; kapitein... ik heb het er zelf indertijd met Marie in orde gemaakt!"

De kapitein was wel woedend over die brutaliteit. Maar,

wat kon hij feitelijk anders doen dan maar van de aangeboden mooie gelegenheid gebruik maken?

En toen de burgemeester met 't slaan van twaalf z'n glas ophief, verzocht hij z'n gasten, allereerst op de gezondheid van twee gelukkige paren te drinken.

GROOTMOEDER

NAAR HET ENGELSCH DOOR DICKY WAFELBAKKER

Mevrouw Beale en haar dochter Cecily zaten samen in Cecily's slaapkamer... Tusschen hen beiden in stond een wieg...

wat geld opgebracht... Voor het eerst in mijn leven voel ik me werkelijk weer jong... en nu wil je hebben, dat ik me als een grootmoeder zal gedragen...

„O, nee!" protesteerde Cilly.

„Ja, kindje, dat doe je," ging mevrouw Beale voort. Zooals ze daar in de fauteuil lag, met haar lichtblauwen kimono aan en het kleine kanten nachtmutsje over het golvend haar, zag ze er werkelijk jong uit... bijna even jong als Cilly op dit oogenblik, die in een minder coquet ochtendgewaad, haar jonge moederschap heel ernstig opnam.

„Ja, dat doe je wel," herhaalde ze. „Ik weet precies, wat je nu van me zult verwachten... Je wilt hebben, dat ik zwart fluweel ga dragen... met oude kant... O, Cilly, ik zal je nooit mijn nieuwe avondjapon durven laten zien...

Want die is rood...

geranium rood... Ik zal geen Russische blouse meer durven dragen...

geen opgeknippte rokken... geen lagen hals... Ik zal ieder oogenblik verwachten, dat iemand in de buurt van me zegt: „En dat is nu een grootmoeder!" Even hield ze op om adem te scheppen en Cilly antwoordde dadelijk:

„Ik dacht nog al, dat U trotsch op het kindje zou zijn..."

„Nee," klonk het bijna-uitdagend terug... „Ik zou moeten jikken, als ik zei, dat ik er trotsch op ben. Nee, dat gevoel heb ik zeer zeker niet op dit moment... En..." even aarzelde ze... „en dan is Landry er..."

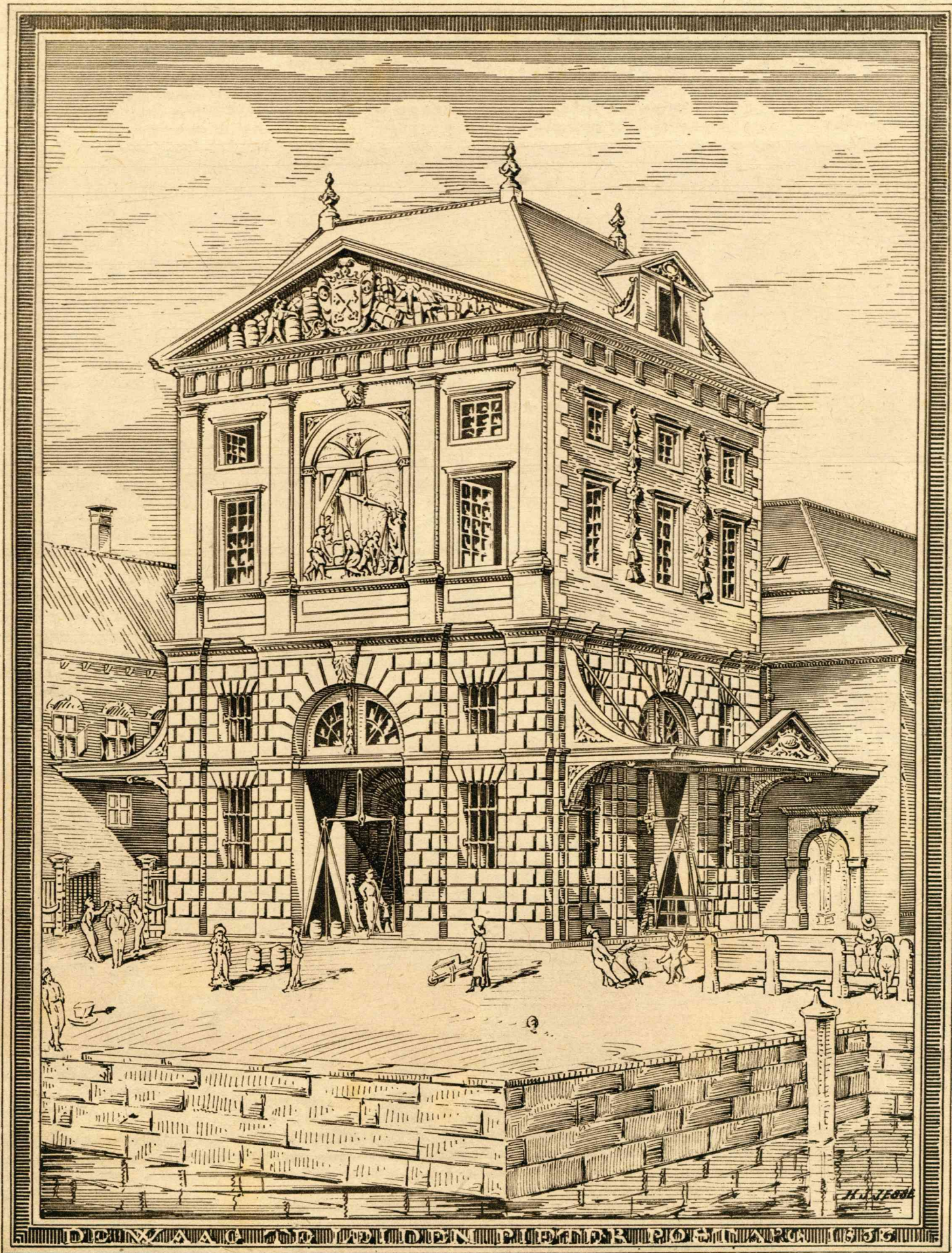
„Moeder!"

„He, Cilly... doe nu niet zoo tragisch... Je weet zelf ook wel, dat Landry verliefd op me is... en... ik ben op weg heel veel van hem te gaan houden... Vergeet niet, dat ik bitter weinig geluk in mijn leven heb gekend... Ik trouwde je vader, toen ik nog veel te jong was om goed te weten, wat ik eigenlijk deed, en hij was zooveel ouder dan ik... Toen kwamen die vreeselijke, moeilijke jaren, toen... hij wegging... Ik was een goede vrouw geweest en een goede moeder. Ik was dol op jou en Bob en ik had jullie mijn heele jeugd gegeven. Zelfs toen ik den ontrouw van je vader wist... heb ik nooit aan een anderen man gedacht... En nu is je vader dood... Je kunt nooit begrijpen, hoe ontzettend ik moest werken om jullie de opvoeding te geven, die jullie gehad hebt... Tot diep in den nacht zat ik artikelen voor dagbladen te schrijven. In regen en wind moest ik de deur uit om nieuwsberichten

te krijgen... Er waren dagen en weken, dat er een wilde haat in me was, waarom ik zoo'n leven moest hebben... Ik heb me nooit iets tegenover je vader of jullie te verwijten gehad en mijn mooiste jaren zijn er mee voorbij gegaan... Toen verhief zich de stem van de oudere vrouw... „En nu... nu er eindelijk eens wat zonneschijn en geluk in mijn leven komt... nu ben ik grootmoeder!"

Het kindje begon plotseling te huilen... alsof het honger had en Cilly nam het haastig uit den wieg, terwijl ze het dicht tegen zich aandrukte. „Ik kan het wel even voeden, waar U bij is, is het niet, moeder?" vroeg ze zacht.

„Nee," klonk het. „Als ik jou zó als een Madonna over

DE WAAG TE LEIDEN.

naar een teekening van H. J. Jesse, architect te Oegstgeest.

De Waag te Leiden werd in 1658 gebouwd naar het plan van Pieter Post, die in dien tijd een beroemd architect was. Het is een rijk gebouw met een voorgevel van zandsteen met veel ornament en wit marmereen relief. Rombout Verhulst vervaardigde het beeldhouwwerk en ontving daarvoor f 3727,10.

Cecily had de groote oogen eenigszins verwijtend op haar moeder gericht. „Moeder," zei ze zacht: „U doet alsof U het niet prettig vindt, dat het kindje er is..."

Haar moeder schudde met het hoofd. „Nee, dat is het niet, Cecily... Baby is een schat... maar... je moet niet van me verwachten, dat ik „grootmoeder" genoemd wil worden... Een grootmoeder is iemand, die als het ware al met het leven heeft afgedaan... en daar heb ik nog niet het minste plan op... Ik heb een moeilijk leven gehad... Nadat je vader me... verlaten had, heb ik niets dan getob gehad. Ik had voor de opvoeding van jou en Bob te zorgen... En nu zijn jullie beiden goed getrouwd en mijn laatste boek heeft me aardig

ONZE POLITIEKE PRIJSVRAAG

1

2

3

Nu de belangstelling voor de politiek in den laatsten tijd in verband met de wereldgebeurtenissen aanmerkelijk grooter is geworden, zal een prijsvraag als deze zonder twiifel veel belangstelling vinden. Immers iedereen heeft de bladen nu jarenlang van a tot z uitgespeld; iedereen heeft „Panorama” van week tot week met groote aandacht doorgekeken, en vooral met belangstelling de portretten gezien van hen, die bij de groote gebeurtenissen der laatste jaren betrokken waren, het zij als leiders, of als lijdens dan...

Wij kunnen dus nu wel veronderstellen, dat velen, — en zeker de abonné's van „Panorama” — de bekende politieke figuren van den laatsten tijd in binnen- en buitenland van gezicht heel goed kennen

„Panorama” zal nu een 12-tal hunner portretten publiceeren. In 4 achtereenvolgende nummers komen elk dus 3 portretten, die wij doorlopend zullen nummeren. En onze vrienden moeten dan maar opgeven wie het zijn. Om het nu niet al te gemakkelijk te maken — u zoudt dat zelf niet eens willen, — dekken wij een klein gedeelte der gezichten af, maar zóó, dat de voornaamste gedeelten, als oogen en neus, zichtbaar zijn.

Wie willen meedoen aan deze prijsvraag, hebben allen te zorgen, dat al deze vier opeenvolgende nummers in hun bezit komen, en ons, als alle 4 nummers compleet zijn, de namen der 12 geportretteerden op te geven. (b.v. No. 1 is... No. 2 is... enz.)

Wie de meeste raadt, krijgt een prijs van **vijf en twintig gulden**; de daarop volgende **tien gulden**. Voor de 5 daaropvolgenden wordt elk een **pracht-boekwerk** ter beschikking gesteld. Inzendingen moeten op de enveloppe het woord „Prijsvraag” dragen en uiterlijk 15 Februari 1919 in ons bezit zijn. **DE REDACTIE**.

was geen moment eenige gaping in het gesprek.. maar het leek hem onmogelijk dien avond het onderwerp aan te roeren, dat hij het liefste had willen behandelen... en een vraag te doen, waarop hij een antwoord hoopte te krijgen... een antwoord, waarnaar hij al heel lang verlangd had... Hoe kon hij ook weten, dat ze dien avond haar gedachten in slaap wilde en moest wiegen... Ze wilde bovenal voelen, dat ze nog mee kon doen... geen grootmoeder was, die bij den schoorsteen zat in zwarte japonnen en een mutsje over het strak getrokken haar...

Maar toen Landry haar goedenacht wenschte... was het haar alsof ze iets in zijn toon miste... Toen hij haar dien middag begroette was er teederheid in geweest;... zijn afscheidsgroet was bijna vormelijk...

Boven, op de slaapkamer, vond ze haar dochter, die met het kindje in haar armen op en neer liep. „Ze huilt aldoor,” zei Cilly angstig... „Zou ik niet even een dokter laten halen?”

Mevrouw Beale boog zich tot het kindje over en raakte het wangetje aan. „Ik zal even mijn hoed en mantel afdoen en dan zal ik haar wat pepermuntwater geven... Ga jij maar naar bed, Cilly: je ziet er moe uit!”

Cilly's gezicht klaarde op. „Ik ben zoo blij, dat u terug is, moeder: de juffrouw had haar uitgaansavond en Victor moest naar een vergadering, zoodat ik heelemaal alleen met Baby was en toen maakte ik me zoo bang. Het is vreeslijk om alleen te zijn, moeder!”

Mevrouw Beale wist, hoe vreeslijk dat was. Ze had de kleine Cilly nachten aaneen, wanhopig in haar armen geklemd, de kamer op en neer gedragen in den tijd, toen ze van den ontrouw van haar man wist... Maar ze had toen nog een zwaarderen last moeten dragen dan dien van het kind — armoede... de onbekende toekomst...

„Ga nu naar bed, Cilly,” herhaalde ze. „Ik zal wel op Baby passen.”

Toen ze zoo met het kindje in haar armen heen en weer liep, dacht ze plotseling: „Stel je voor, dat Landry me nu zag!” Ze bleef voor den spiegel stilstaan... Het haar golde om het voorhoofd, hier en daar losgegaan... en men zag heel duidelijk een groote grijze vlok... Ze had niet den lichtblauw zijden kimono van dien morgen aan, maar droeg een eenvoudige wollen japon... Ze zag er nu uit als een vrouw

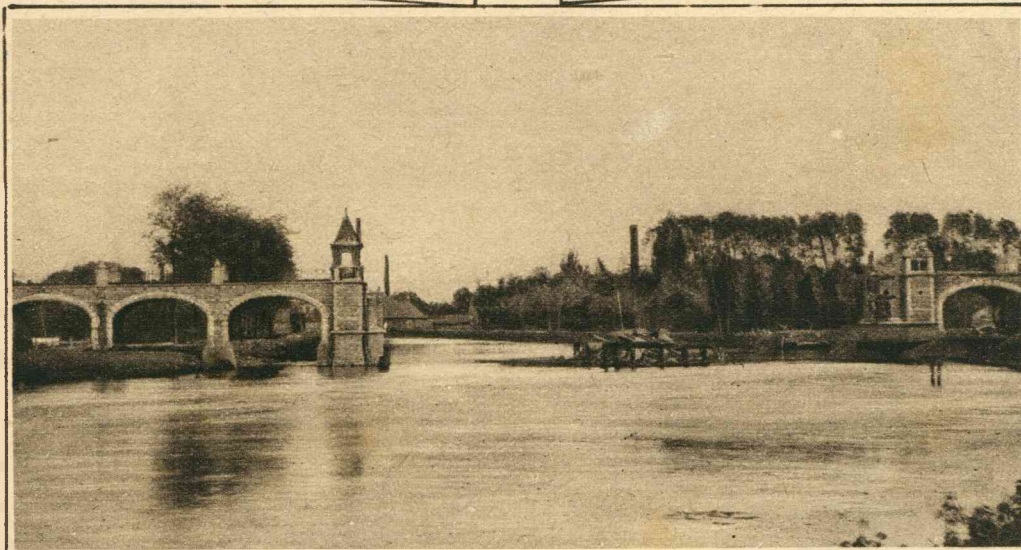
De Verwoesting in België

De geheel verwoeste brug van Scheepsdaele nabij Brugge.

De ruïne van de brug aan de Bouveriepoort nabij Brugge.

De groote ijzeren spoorwegbrug aan het Waggelwater te Brugge is eveneens verwoest. — Wij ontvingen deze drie foto's, die de door de Duitschers in België, bij hun terugtocht aangerichte verwoesting duidelijk illustreeren, van den heer Charles D'hondt te Brugge.

het kindje heengebogen zie... voel ik me zoo ontzettend frivol, Cilly... hoewel ik me toch op het oogenblik heusch niet veranderen kan...”

Een paar minuten heerschte er stilte. Toen vroeg Cilly: „Vertelt U me eens wat van Landry!”

Mevrouw Beale zette haar nachtmutsje af en begon voor den spiegel haar haar uit te borstelen. „O, ik ontmoette hem in Chicago bij de Wracks.. voordat ik mijn laatste boek had voltooid. Ik voelde me erg down in die dagen... en hij trachtte me wat op te vroolijken, door me moed in te spreken en me mijn zelfvertrouwen weer terug te geven... Hij heeft al zijn geld in de mijn-exploitaties verdiend... We zijn de beste vrienden van de wereld, maar... hij weet niet, hoe oud ik ben... Natuurlijk heb ik hem verteld, dat ik een dochter en een zoon heb... maar hij weet niet, dat er nu ook een kleinkind is...” Toen stapte ze naar het kindje toe en terwijl ze het in de nu-lachende oogjes keek, zei ze: „Ik vind je lief, Baby... heel lief... maar ik kan nog geen grootmoeder zijn... Ik kan het nog niet, kindje...”

Daarna ging ze lachend de deur uit... Toen twee uur later Landry haar met den auto kwam halen, was ze gekleed in een vieux-rose japon en droeg ze op het volle, golvende haar een grooten tullen hoed.

Valentyn Landry was verrukt, toen hij haar zag. „Je bent mooier dan ooit,” zei hij, terwijl hij haar hand drukte... „Misschien nog mooier, omdat je eruit ziet, alsof je het prettig vindt me te zien...”

„Ja... ik ben ook blij,” zei ze eerlijk... „En het is zoo heerlijk, dat je kwam voordat de zomer heelemaal om is... We kunnen nu naar Westchester rijden en op het terras eten...” — En hoeft er geen chaperonne mee?” vroeg Landry, ondeugend lachend.

„Nee,” antwoordde ze, terwijl zij hem met een bijna-ernstige uitdrukking in de oogen aankeek. „We kennen elkander te goed, om er nog andere menschen bij te moeten halen, is het niet?... Met een man, dien je vertrouwt, gaat een vrouw al tijd alleen uit.”

Hij boog zich over haar hand en zei zacht: „Ik dank je.” Mevrouw Beale voelde, hoe ze bloosde en om dit te verbergen, begon ze aan het knoopje van haar handschoen te peuteren. „Onmiddellijk bood hij zijn hulp aan om het weerspannige knoopje dicht te krijgen en toen hij over haar hand boog en

zijn hoofd met 't grijze, golvende haar zoo dicht bij haar was, vergat ze Baby... vergat ze haar grootmoederschap... vergat ze alles... behalve, dat ze gelukkig was... dat de zon stralend scheen... en dat ze den heelen dag samen zouden zijn...

Toen ze in de bosschen aankwamen en Landry dus niet voortdurend zijn aandacht aan het stuur behoefde te wijden, vroeg hij haar: „Waarom vertrok je zoo plotseling uit Chicago?”

„Mijn dochter kwam van haar reis terug.”

Hij keek haar peinzend aan. „Het is zoo'n gek idee, te denken, dat jij een volwassen, getrouwde dochter hebt...” Even zweeg hij; toen begon hij weer: „Ik zou zoo graag kennis met je dochter willen maken!” Mevrouw Beale vestigde plotseling zijn aandacht op een paar voor den auto uitspringende konijntjes en het onderwerp werd niet verder aangevoerd...

Zij was nooit aantrekkelijker geweest dan dien avond, toen zij samen dineer-

van middelbaren leeftijd... maar had door haar tengere figuur, toch iets kinderlijks over zich.

Het kindje bewoog zich onrustig in haar armen... Plotseling begon ze zacht een wiegeliedje te zingen... een oud liedje, waarmee ze haar eigen kinderen vroeger in slaap had gestust...

Den volgende ochtend was het kindje, veel beter. Mevrouw Beale was doodmoe van het waken en bleef tot elf uur 's morgens in bed...

Toen Cilly tegen twaalf uur bij haar op de kamer kwam, vond ze haar gekleed om uit te gaan... Ze had beloofd dien dag met Landry te lunchen.

Cilly keek haar aan... „Moeder... gaat U met hem trouwen?”

Haar moeder hield zich erg druk bezig met haar voile en antwoordde met afgewend hoofd: „Hij heeft me niet gevraagd, kindje, dus ik kan je daar dus nog geen antwoord op geven”.

„Maar dat zal hij-misschien wel heel gauw doen... denkt u niet?” Mevrouw

Beale haalde de schouders op... „Misschien..." klonk het vaag.

Na dien dag zag ze Landry nog verschillende malen, maar het was, alsof er iets tusschen hen was gekomen... iets, wat zich niet liet verklaren... Landry was attent en hartelijk voor haar, maar het kwam haar voor alsof zijn oude teederheid uit den Chicago-tijd verdwenen was... En zij ging hoe langer hoe meer van hem houden... Toen ze op een avond weer niet in slaap kon komen, had ze bijna ongeduldig tot zichzelf gezegd: „Hoe kun jij nog verliefd zijn... op jouw leeftijd... Verliefd voor den eersten keer in je leven... jij... een grootmoeder!"

Ze had haar hoofd in de kussens gedrukt en had gehuild, alsof haar hart moest breken...

Toen begon het kindje weer achteruit te gaan... Ieder oogenblik liep Cilly angstig naar haar moeder... haar overal raad in vragend... Zoo kwam het, dat mevrouw Beale een dubbel leven leidde: van twaalf uur 's morgens tot 's avonds was ze de chique coquet-gekleede vrouw... 's avonds laat en 's nachts, zoodra Baby weer begon te schreien, was ze een moeder, gekleed in een wollen japon... de grijze vlok haar over het voorhoofd vallend...

Op een morgen, nadat ze weer den heelen nacht bij Cilly's kindje had gewaakt, zei ze weemoedig lachend tot haar dochter: „Zie je, Cilly... hoe graag ik ook wil... ik ben toch gedwongen om nu grootmoeder te zijn!"

„Wat is er gebeurd?" vroeg Cilly.

„Niets... juist heelmaal niets!" antwoordde haar moeder...

Langzaam ging zij de kamer uit.

Een uur later belde Landry haar op.

„We moeten nog een laatsten keer samen uit," zei hij door de telefoon. „Ik moet morgen weer weg!"

„Morgen!" klonk het verschromt... „Is dat zoo plotseling opgekomen?"

„Ja... ik heb nu lang genoeg vakantie gehad... De zaken roepen me weer terug."

Voordat Mevrouw Beale dien avond uitging, beschouwde zij zich met critische blikken in den spiegel... Er lagen diepe kringen om haar oogen en er waren lijnen om den mond... „Als ik jong was, werkelijk jong" dacht ze bitter, „dan zou hij nu niet weggaan!"

Ze zaten weer tegenover elkander... De elektrische lampen

wierpen een rose schijnsel op haar bleke wangen, zoodat Landry haar bleekheid niet opviel... „Ik had nu toch zoo graag je dochter eens ontmoet," begon hij weer...

Mevrouw Beale bloosde. „Je zult me zoo ontzettend oud vinden, als je me met mijn getrouwde dochter zou zien," antwoordde ze half lachend, maar het was, alsof er tranen in haar stem klonken.

Toen hoorde ze zijn eudon, teederen toon, dien ze zoo lang gemist had en waarnaar ze zoo verlangd had. „Je zult nooit oud zijn..." zei hij: „Je geest zal eeuwig jong blijven..."

„Cilly gaat den laatsten tijd weinig uit... zie je... haar Baby is ziek."

Hij staarde haar aan: „Haar Baby?" klonk het ongeloovig... „Haar baby?... Dus jij bent grootmoeder!" Het kwam Mevrouw Beale voor, alsof die uitroep door het

geheele restaurant weergalmde... Toch had hij niet hard gesproken... Niemand wendde zich ook om naar hun tafel...

Plotseling begon Landry zacht te lachen... „Mag ik het kindje dan eens zien, Cis?"

Hij schrikte van haar uitval. „Nooit!" zei ze ijskoud en het klonk bijna wreed.

„Waarom niet?"

„Omdat jij me dan zult willen hebben, zooals anderen me zouden willen zien... Met mijn haar stijf naar achteren getrokken en... een bril op." Even haalde ze adem en toen klonk het kinderlijk-naïef: „En mijn oogen zijn nog zoo goed... en... en... het is allemaal mijn eigen haar!"

Er kwam een kille, koele blik in Landry's oogen... „Houd je dan niet van het kindje?" vroeg hij, bijna ruw.

Op de trap kwam de kinderjuffrouw haar schreiend tegemoet... Baby was weer erger geworden... En meneer en mevrouw waren voor het eerst, omdat het kindje zoo rustig sliep, een autotocht gaan maken... De dokter was niet thuis. Wat moesten ze beginnen? Ze had direct een anderen dokter opgebeld en die zou zoo spoedig mogelijk komen... Maar intusschen...

In een oogenblik had Mevrouw Beale haar mantel en hoed afgelegd en sloeg ze, zonder notitie te nemen van haar mooie japon, een grijs wollen kimono om...

Toen Landry Cissy had verlaten, kwam er plotseling een zachtere stemming over hem... Hij zag Cissy's groote bruine oogen weer voor zich... herinnerde zich alle lieve dingen, die hem in Chicago zoo tot haar hadden aangetrokken... bedacht wat een moeilijk leven die kleine dappere

vrouw toch ook had gehad... Misschien was ze toch wel niet harteloos... kwam het alleen omdat ze zelf nog zoo'n verlangen naar liefde en teederheid had...

Met een ruk draaide hij den auto om en stopte voor den eersten den besten winkel, waar hij Cissy opbelde. Ze was zelf aan het toestel... „O, ben jij het, Landry? Ik dacht, dat het de dokter was... Kom gauw even hierheen, wil je?... Baby... het kindje... mijn kleindochtertje is zoo ziek..."

Vijf minuten later belde hij aan... Hij volgde het kindermisje naar boven. Daar vond hij Cissy met het kindje in de armen... Babij was in een laken gewikkeld en Cissy had haar ouden, grijzen japon weer aan... Het warme badje scheen de stuipjes gebroken te hebben, want het kindje was nu heel kalm. Cissy's haar hing los om haar hoofd heen... klam... en men zag nu heel duidelijk de grijze vlok... Ze zag bleek... en er was bijna geen glans in haar oogen, maar Landry had haar nooit mooier gevonden.

„Zou je even den dokter willen halen?" vroeg ze, terwijl ze haar groote, ernstige oogen op hem richtte... „Misschien komt de aanval weer terug!"

Landry stond onmiddellijk op. Na ongeveer twintig minuten kwam hij terug, tegelijk met Cilly, en haar man... De dokter zou direct komen... Zachtjes liepen ze naar boven... In de deur van de slaapkamer gekomen, legde Cissy waarschuwend een vinger op haar lippen... Ze neuriede een wiigeliedje, dat ze vroeger ook voor Cilly had gezongen... Het kindje lag, met

een zacht kleurtje op het kleine gezichtje, in de holte van haar arm en sliep gerust... Zachtjes legde Landry de hand op haar arm. „Cissy... ik moet morgenochtend vroeg weg... kun je me even vijf minuten geven?"

Haar dochter en schoonzoon verlieten de kamer en zoo, met het slapende kindje nog in haar armen, hoorde ze hem aan... Na een oogenblik stilt, vroeg Cissy, waarom hij haar niet eerder had gezegd, dat hij haar liefhad. „Ik geloof niet, dat ik wist, hoe veel ik van je hield, voordat ik al je zorgen en liefde voor het kindje had gezien... Ik begreep toen, dat het niet je werkelijke „ik" was, dat zoo koel en koud den laatsten keer tegen me gesproken had, maar ik wist, dat jij je als het ware tegen het grootmoederschap verzette, omdat je zelf zoo weinig liefde in je leven had gehad en... ook nog zoo veel liefde noodig had. Je leven is zoo arm geweest, grootmoedertje... en we zullen nu al die leegte jaren inhalen..."

Het bezoek van President Poincaré en Minister Clémenceau aan Metz. — De feestelijke intocht.

DE KONING VAN ENGELAND TE PARIJS.

De aankomst van koning George van Engeland te Parijs. De stoet passeert juist den Arc de Triomphe, die thans weder voor het verkeer is opengesteld, na geruimen tijd gesloten te zijn geweest, omdat er een duitsche officier was doorheen gegaan. In het rijtuig (X) de koning en president Poincaré.

Mevrouw Beale haalde de schouders op... „Ik weet het niet... Ik weet het niet... Misschien later, als ik niets anders meer zal hebben te doen dan bij de kachel te zitten breien."

Zoo sprak ze toen... onwillekeurig zich zelf voordoend als een koud, gevoelloos schepsel... Landry's mooiste idealen op dat moment vernietigend...

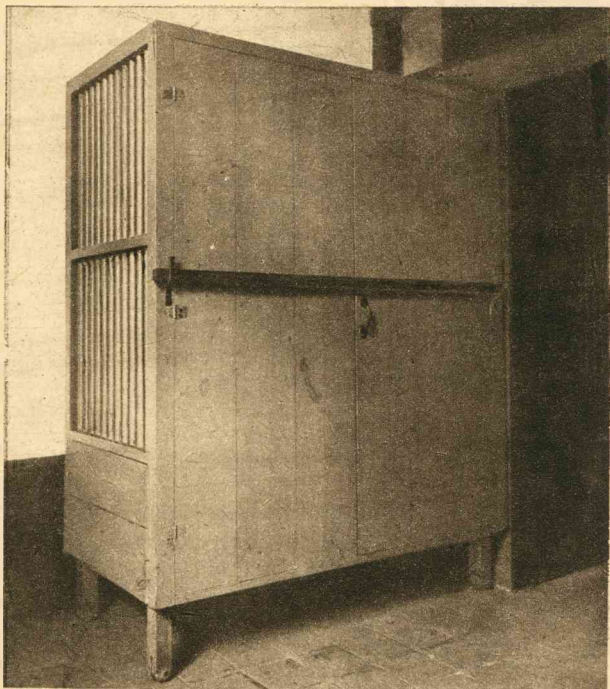
Maar wat kon het haar schelen?... Hij wist nu immers toch, dat ze een grootmoeder was... en wie zou er nu nog met een grootmoeder willen trouwen.

Zwijgend gebruikten zij het dessert... Zijgend volgde hij haar naar den wachtenden auto... Ze liep met het hoofd trotsch... uitdagend bijna, in den hals geworpen... een stugge uitdrukking in de mooie bruine oogen... Koel-vormelijk nam ze afscheid van hem, na even zijn handdruk beantwoord te hebben...

Iets over de behandeling van Zielsziekten in vroeger tijden

Wij twintigste eeuwers vinden het zóo vanzelf sprekend, een krankzinnige als een zieke te beschouwen, dat wij ons bijna niet kunnen voorstellen, dat deze opvatting nog maar een goede eeuw bestaat. Wij weten dat een zielszieke iemand is, met een hersenziekte en dat zijn gedrag, een gevolg is van afwijkingen in deze gewichtige organen. Daarom vinden wij het dus logisch, en niets meer dan billijk, dat de krankzinnige op dezelfde verpleging en behandeling als elke andere patiënt recht heeft.

Het ligt aan de eigenaardige verschijnselen, die deze zieken vertoonen, dat het zoo lang geduurd heeft, vóór men deze overtuiging had. De krankzinnige immers is vaak zeer kwaadaardig, bijt, slaat, spuugt, gedraagt zich soms zooals een gewoon mensch in oogenblikken van uiterste drift. Het is dan ook niet te verwonderen, dat onze voorouders

Een z.g. rolwagen, waarin de krankzinnigen gelucht werden op de buitenplaats van het gasthuis. Men ziet duidelijk, dat het een rolbare kooi met tralies is. Hiern werden ook wilde krankzinnigen gestopt om ze te vertoonnen aan het kermispublik, dat tegen geringe vergoeding het gasthuis mocht bezichtigen.

deze ongelukkigen hielden voor personen, die door den duivel bezeten waren. De behandeling van de zielszieken berustte dan ook in handen van den geestelijke, die door gebeden den boozen geest moest trachten te verdrijven. Op verschillende oude teekeningen zien wij zulke duivel-uitbanningen. Deze uitbanningen hadden vaak succes, tenminste in die gevallen, waar de patiënten geen echte krankzinnigen, maar lijders aan waanideeën, hystericae enz. waren. In zulke gevallen bracht dan een andere invloed, die van een dergelijke plechtigheid uitging, de genezing. Vooral in de middeleeuwen waren de menschen psychisch zeer onevenwichtig, en in dezen tijd vinden wij dan ook groote psychische infecties, dat wil zeggen de eene persoon kwam ontzettend licht onder invloed van den andere.

Plotseling kreeg iemand in een dorp de dansmanie, en ging rond springen. Zijn familieleden werden door dezelfde „danswoede” aangetast, dan sloeg die over op de bewoners van dezelfde straat, en ten slotte danste het heele dorp.

Dansende dorpen kwamen in die tijden zeer veel voor en tafereelen daaruit zijn door de kunstenaars vereeuwigd. De menschen bleven rondspringen tot ze doodmoed in elkaar zakten, sliepen dan in, en werden normaal wakker. Dat er in dergelijke tijden veel geëxalteerde menschen voorkomen, spreekt vanzelf. Het ongeluk wilde nu echter, dat de tijdgenooten deze personen absoluut niet begrepen en ze voor heksen hielden; menige hysterica moest daardoor haar leven op den brandstapel laten.

De echte krankzinnigen, die men „dollen” noemde, had-

Reproductie naar een oude plaat, voorstellend een groep menschen, door „danswoede” aangetast. Zooals de plaat zeer realistisch weergeeft zijn de dansers hier op het kerkhof. Het aantal personen groeide, in dergelijke gevallen meestal snel aan, zoodat verschillende kroniekschrijvers melding maken van dansende dorpen, en zelfs van dansende streken.

den het zeer slecht. Dit niet alleen in de middeleeuwen, maar tot het begin van de 19de eeuw. Men geloofde, dat ze bezeten waren, en meende dat dit een Godsoordeel was. De bloedverwanten schaamden zich er voor, zoo'n familielid te hebben, want wanneer iemand gestraft werd, moest er wel een reden zijn.

De ongelukkige zielszieke werd in een of ander gesticht opgeborgen en door personen verzorgd die meenden slechts daarvoor te moeten oppassen, dat de gek bleef leven en verder hun geen kwaad deed.

De kwaadaardige krankzinnigen werden met behulp van dwangbuizen, gordels, boeien etc. onschadelijk gemaakt. Dat de zieken onder deze omstandigheden er niet kalmer op werden, verwondert niemand. Maar hierbij bleef het niet. De gekken werden als kermis-vermaak tentoongesteld. Bij zulke gelegenheden werden de „dollen” in een z.g. „rolkoets”, dit was een kooi op wieltjes, in den gasthuistuin gebracht, om met hun grimassen en woede uitvallen het publiek te amuseeren.

Dat de meestal niet al te „nuchtere” kermisgangers passieve toeschouwers bleven, trekken wij zeer in twijfel.

Van alle dwangmiddelen, die men gebruikte, vindt men gelukkig in de moderne gestichten bijna niets meer terug. Het eenige toestel wat van het z.g. „dwang-systeem” is overgebleven is de „dekselkrib” of kiep. Dit is 'n van binnen gepolsterde, van 'n deksel voorziene krib, waarin men nog wel eens patiënten met toevallen legt, opdat ze zich niet bezeeren.

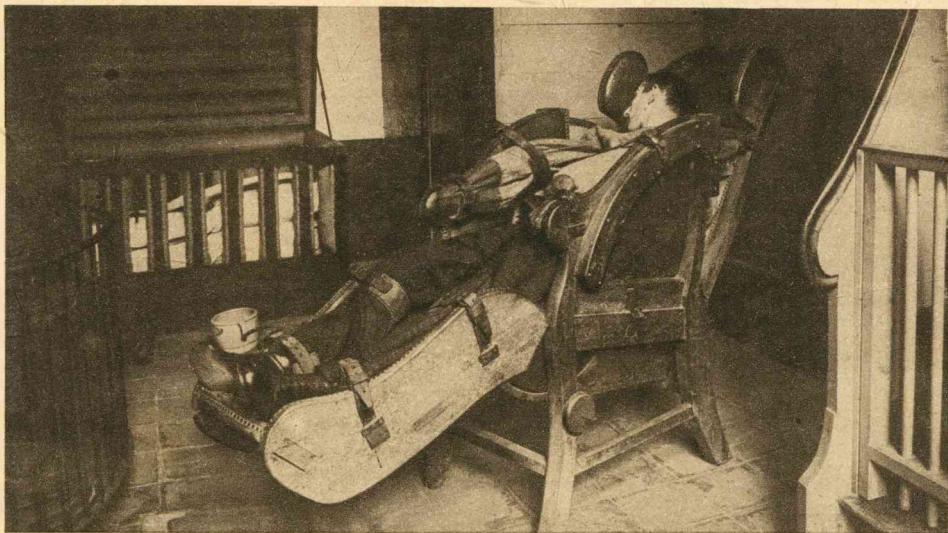
Tegenwoordig is het vroegere „dwang- of restraint systeem” door het „zonder dwang of no-restraint” stelsel vervangen. Deze vooruitgang hebben wij te danken aan den engelschen psychiater John Conolly die in het groote Londensche krankzinnigengesticht alle dwangmiddelen afschafte. In 1852 werd het no-restraint stelsel door Dr. Everts, directeur van Meerenberg, hier te lande ingevoerd, waardoor Meerenberg langen tijd het eerste en eenige gesticht op het vasteland van Europa was, waar dit humane systeem tot heil van de patiënten in zijn vollen omvang werd toegepast.

In onzen tijd wordt gelukkig de „zonder dwang” verpleging in alle landen aangewend en de slechte behandeling der zielszieken is hierdoor, behoudens uitzonderingsgevallen, een stuk geschiedenis geworden.

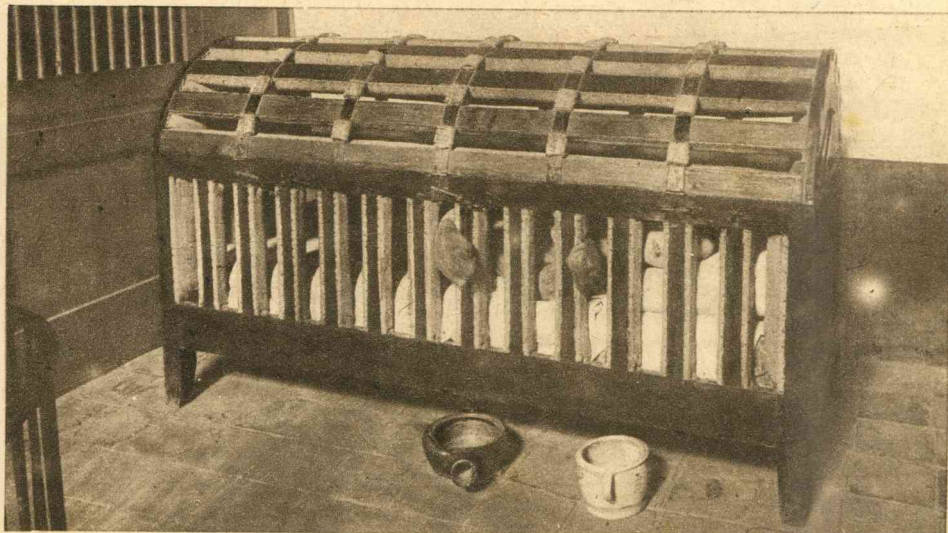
E. E. S.

Een „krankzinnige” met dwangbuis, mof en spuwmasker. Door de mof worden de handen en armen vastgehouden. Het bijt- of spuwmasker is een soort muilkorf. Deze schandelijke toestellen zijn op last van den toenmaligen minister vernietigd. Hierdoor is het zich in het Stedelijk Museum te Amsterdam bevindende exemplaar een zeldzaamheid.

Een dwangstoel. De foto laat duidelijk zien, op welk een verschikkelijke wijze de arme zieke werd vastgebonden. Op den achtermuur rechts een paar handboeien. Links een nu openstaande kiep (zie de foto hiernaast).

De dekselkrib of kiep. Men ziet, dat het een van binnen gewatteerde, getraliede koffer is. Hierin stopte men wilde krankzinnigen en lijders aan toevallen. Dit is geen onmenselijk toestel, en het eenige van de dwangmiddelen, dat nog wel gebruikt wordt. Meestal wordt thans de deksel echter niet meer gesloten. Hierdoor verliest het toestel dan veel van zijn tot verzet prikkelende werking op den zieke. Links op de foto ziet men een gedeelte van de deur van een getralieerd hok, waarin een krankzinnige verblijft hield.

DE ROMANCE

DOOR ELISE RUTGERS

„Ging eens wat, kind!” verzocht de oude dame.

Bereidwillig opveerend uit haar laag stoeltje, liep het jonge meisje op de piano toe.

„Ik zal eens in uw muziek snuffelen, tante, misschien vind ik iets, dat ik ken.”

„Ken je niets uit het hoofd?”

„Dat durf ik niet goed aan, tante!”

„Dan vrees ik, dat ik je niet zal hooren zingen.”

„Waarom niet?”

„De liederen en romances uit mijn jeugd zullen wel te zeer verouderd zijn, om bij de tegenwoordige jeugd in den smaak te vallen. Sinds mijn man stierf, kocht ik geen nieuwe muziek meer en dat is nu al meer dan twintig jaar geleden.”

„Misschien vind ik toch wel iets; Mama heeft een heel stapeltje muziek, waaruit zij in haar meisjesjaren speelde en zong; daarvan ken ik verscheiden liederen, al heb ik er maar enkele bepaald ingestudeerd.”

„Nu, kijk maar eens kind! Ik heb veel goeds over je stem en je voordracht gehoord; ik zou er graag zelf eens over oordeelen.”

Het meisje bloosde.

„Als ik u dan maar niet tegenval, tante!”

Gracius knielend bij het lage kastje, waarin haar oud-tante haar muziek bewaarde, haalde zij met haar blanke handjes het eene stuk na het andere te voorschijn, om het spoedig teleurgesteld terzijde te leggen.

Van haar hoekje bij het raam af keek de oude dame naar het jonge, bloeiende schepseltje, dat vroolijkheid bracht in het groote, stille huis.

Rechttop zittend, haar ééne hand een lorgnon omhooghoudend, de andere een kuiltje diepend in het strakke zwart van haar zijden japon, het zilvergrijze hoofd met ouderwetsch krulkaapsel luchtigjes steunend tegen de hooge, rechte stoelleuning, geleeke zij een antiek portret, gestapt uit een lijst aan den wand om zich voor een oogenblik, door het geopende raam omlijst, in het helle daglicht te doen bewonderen.

Zoele, van zotten bloemengeur doortrokken lucht zweefde naar binnen; heel zacht ruischten de zware oude boomen in het park een droefgeestige melodie, wreed verstoord door het krassende gehark van een ijverigen tuinman.

Het jonge meisje, voor de eerste maal gast in het statige landhuis, genoot van al het schoone, stemmingsvolle in het huis en daarbuiten en liet vrij spel aan haar fantasie, die haar de oude dame voortoverde, zooals zij in haar jeugd was, die het groote huis bevolkte met vroolijke gasten, park en bosch met trappelende paarden en blaffende honden, onder opwekkend hoorngetoeter ter jacht uittrekkend.

Verrukt dwaalde zij soms door gangen en zalen, wipte luchtig de breede trappen op, om ook op den zolder haar nieuwsgierigheid te bevredigen en te speuren naar herinneringen uit den tijd, die haar veel schooner, fantastischer, poëtischer voorkwam dan het heden. Vanuit het torenvenstertje liet zij dan haar blikken gaan over het landschap, waardoor de breede, snelvlietende rivier als een zilveren lint kronkelde.

Dikwijls dacht zij zichzelf in de plaats van de châtelaine en leefde dan in een droomenwereldje, waarin haar oudtante, geheel in den stijl, volstrekt niet als storend element aandeed.

In een andere omgeving zou zij niet geaarzeld hebben, een eenvoudig liedje uit het hoofd te zingen, of het tenminste te beproeven, maar zij voelde, dat moderne muziek hier niet op haar plaats was, in disharmonie met al het haar omringende zou zijn.

Zij hoopte, om toch vooral het verzoek van de oude tante, die zoo lief en goed voor haar was, te kunnen inwilligen, één van de liederen te vinden, door haar moeder vroeger gezongen en door haarzelve herhaaldelijk geoeffend.

„Ik heb wat!” riep zij plotseling uit.

„Dat doet mij genoegen!”

„Zal ik het zingen?”

„Wat is het?”

„Eén van de romances uit dit dunne, roode boek.”

„Welke?”

„Si vous n'avez rien à me dire...”

„O neen!” weerde de oude dame zenuwachtig af. „Niet die! Die kan ik niet hooren! Doe mij een genoegen en zing die romance niet!”

„Natuurlijk niet, tante, als u het liever niet wilt.”

Licht verschrikt liep het meisje op haar gastvrouw toe, die zich echter reeds weer hersteld had van haar nerveuze opwinding.

„Schrik maar niet, lieve kind!” glimlachte zij. „Je hebt geen schuld aan mijn ontroering.”

„Ik weet tenminste volstrekt niet, wat ik...”

„Aan die romance is voor mij een herinnering verboden, geen vroolijke herinnering; het hooren ervan zou mijn zenuwen bepaald aandoen.”

„Het spijt mij, tante, dat ik onwillekeurig aanleiding gaf tot...”

„Laat je dat niet spijten, kind; het is alweer voorbij en als je graag wilt, zal ik je zelfs vertellen, wat die herinnering is.”

„Dolgraag, tante! Tenminste als het vertellen u niet te veel aandoet!”

„Dat is lief gezegd, want ik zie wel, dat je van nieuwsgierigheid brandt. Heb ik geen gelijk?”

„Ik vind het heerlijk u van vroeger te hooren vertellen.”

bekende het meisje. „Dan betreur ik het altijd, dat ik niet leefde in dien mooien tijd, waarin de menschen zooveel rustiger, hoffelijker, ridderlijker waren dan tegenwoordig. Nu moet alles vlug, vlug gaan en alles wijkt en buigt voor de macht van het geld.”

„Wie heeft je die wijsheid bijgebracht, klein ding?”

„O, Papa praat wel eens met ons over dergelijke onderwerpen; hij vindt den tegenwoordigen tijd wel goed, beter zelfs dan den vroegeren, maar als hij eens een poosje hierbij was, in deze omgeving, zou hij wel veranderen, denk ik. Zijn opvattingen behooren bij het drukke leven in de groote stad. Vertelt u mij nu...?”

De kamerdeur klierde open.

„Stoor ik?” vroeg een zachte stem. „Ik heb tweemaal geklopt, maar kreeg geen antwoord.”

De gezelschapsdame van de oude slotvrouw trad nader, een brief in de hand.

„Van mijn kleinzoon,” sprak de oude dame verheugd. „Ik zou graag even lezen, wat hij schrijft, als je het mij permitteeren wilt, lieve!”

„Maar natuurlijk, tante!”

Haar oogen tuurden naar buiten in het zon-doorgloeide park, waar talloze insecten zoemden; het zachte heen en weer wuiven van de bladerenkronen der boomen teekende grillige figuren van licht en schaduw op het gelijke, glinsterende kiezel; een draaiend fonteintje bespoot het van hitte vermachtende gras.

Geruischloos had de bescheiden juffrouw zich teruggetrokken; de oude dame las, het papier dicht bij haar oogen bren-

MEVROUW THÉRÈSE VAN DUYL SCHWARTZÉ, de zeer bekende schilderes, overleed in de afgelopen week te Amsterdam op 66-jarigen leeftijd.

gend, wat haar kleinzoon, de erfgenaam van landgoed en titel, haar mededeelde.

„Ach!” riep zij uit. „Ik wilde, dat hij dat niet deed!”

„Wat, tante?” vroeg het meisje geïnteresseerd.

„Mijn kleinzoon schrijft mij, dat hij zal deelnemen aan een roeiwedstrijd, door studenten georganiseerd. Ik wilde, dat hij het niet deed! Ik houd niet van het water, het is verraderlijk! Maar je wacht nog steeds op het beloofde verhaal, mijn kind! Ik zal je geduld niet langer op de proef stellen; uit hetgeen ik je vertellen ga, zal je tegelijk duidelijk worden, waarom ik mij niet verheugen kan over wat mijn jongen mij schrijft.”

Zich zettend in haar laag stoeltje, hief het meisje haar blauwe oogen op naar de zachte, van ouderdom gerimpelde trekken van de slotvrouw en wachtte met een soort eerbied op de woorden, die de ingevallen mond spreken zou.

„Lang, lang geleden,” begon de vertelster, „ruim vijf-en-vijftig jaar, betrad ik voor het eerst dit huis, dat mij gedurende het grootste gedeelte van mijn leven tot woning zou strekken. Ik betrad het als gelukkige, jonge verloofde van den toekomstigen heer en meester, den eenigen zoon van de lieve menschen, die er verblijf hielden in den zomer, maar in den winter de voorkeur gaven aan hun huis in de stad. Ik was niet de eenige gast; al de kamers waren in beslag genomen, tot zelfs het oude torenkamertje toe, door gasten, meest jongelui, want mijn schoonouders hielden ervan, een vroolijken, luchthartigen kring om zich heen te verzamelen.

Mijn Arnout — je weet immers, dat de oud-oom, dien je nooit hebt gekend, van zijn voornaam Arnout heette? — was niet geheel op zijn plaats in het gezelschap; hij was stiller, ernstiger, nadenkender dan al de anderen en, hoewel hij zich als zoon van den gastheer moeilijk onttrekken kon aan al de vermakelijkheden en uitstapjes, die op touw gezet werden, zou hij liever zijn dagen in kleiner, rustiger, intiemer kring

hebben doorgebracht. Hij hield veel van lezen, van gesprekken over allerlei onderwerpen, die door de meeste jongelui als zwaarwichtig en vervelend, onaangeroerd gelaten worden, kortom, hij was, zooals ik daareven reeds zeide, niet geheel op zijn plaats in het vroolijke gezelschap en daardoor kwam hij ook niet op zijn voordeelst uit. Het is een gewoon verschijnsel, dat ieder mensch het beste tot zijn recht komt, als hij in zijn eigen sfeer verkeert; onder menschen, wier opvattingen, wier ontwikkeling, wier levensbeschouwingen te zeer van de zijne verschillen, kan de knapste mensch dom lijken, de geestigste mensch saai. Zoo ging het ook met mijn verloofde. Hij deed weinig aan sport, om eens een voorbeeld te geven, en als nu de gesprekken daarover gingen, zat hij er zwijgend bij; hij was heel scherpzinnig en kan werkelijk geestig, puntig de dingen zeggen, maar de luchtige flirt-toon, waarmede de andere jongelui hun grappen en plagerijen den schijn van geest wisten te geven, ging hem buitengewoon slecht af, zoodat hij soms den indruk van domheid gaf.

Dat hinderde mij, o, dat hinderde mij zoo! Ik hield veel van hem, heel veel, maar ik was jong en ijdel en voelde dikwijls mijn eigenliefde gekwetst, als de anderen hem wat links lieten liggen en duidelijk blijk gaven, hem tamelijk vervelend en saai te vinden. Dan was ik onaardig en kribbig tegen hem en bemoeide mij niet zoo uitsluitend met hem, als ik in het begin deed. Ja, zoo dwaas en kinderachtig was ik! Ik kende zijn werkelijke waarde, ik voelde en wist, dat hij in alle opzichten boven het geheele gezelschap stond en toch schaamde ik mij soms over zijn weinige plooibaarheid en zijn weinig ingaan op den vroolijken toon der anderen.

Heb ik je al gezegd, dat hij weinig aan sport deed?

Hij reed goed paard, omdat hij dat geleerd had, toen hij nog maar nauwelijks loopen kon, maar hij vond jagen een wreedaardig tijdverdrijf en wilde zich daar nimmer aan schuldig maken; van het water had hij echter en afkeer, dien hij zijn geheele leven niet heeft kunnen overwinnen; hij kon niet zwemmen, niet roeien en ging ongaarne mee op boottochtjes. Natuurlijk was dit een gereede aanleiding tot plagerijen voor het vroolijke clubje, dat zijn ingeboren afkeer voor bangheid hield, alsof dat niet twee geheel verschillende dingen waren!

Er werd een plan voor een roeitocht gemaakt, die door de heeren alleen ondernomen zou worden; Arnout wilde juist te kennen geven, liever niet van de partij te willen zijn, toen zijn oog op mij viel. Hij vertelde mij later, dat ik mijn bovenlip verachtelijk omhooggetrokken had en hem een blik toezond, die hem bijna bevriezen deed; hij las daarin: „Ga mee, of anders heb je mijn gunst verbeurd, dan heeft minachting mijn liefde verdrongen.” Ik weet niet, of ik dat precies zoo dacht, maar wel herinner ik mij, dat ik mij uiterst geïrriteerd voelde door het spotlachje, waarmede een van de lions van het gezelschap had opgemerkt: „Arnout blijft zeker liever thuis!” Tot verwondering van allen, die niets van ons oogenspel hadden gezien, verklaarde hij zich bereid, mee te gaan. Er ging een hoera op, dat het sein was tot een koor van spottende, hoewel niet kwaad gemeente uitroepen van verwondering, en weldra was de stem in mijn binnenste vermoord, die mij waarschuwde dat ik verkeerd deed door hem te drijven tot iets, dat zoozeer tegen zijn neigingen indruischte.

De heeren vertrokken en de dames, thuisgebleven, amuseerden zich in de muziekkamer met spelen en zingen en babbelen. Ik hield mij vroolijk en deed met de anderen mee, maar inwendig gevoelde ik mij onrustig; ik wist niet precies waarom, maar ik kon die vreemde gewaarwording niet wegdeneeren.

Een paar maal sloop ik naar de voorkamer, om van de veranda af naar de aanlegplaats te turen, waar de roeiers bij hun terugkomst de booten zouden meeren. Het water van de rivier leek mij donkerder en wilder dan gewoonlijk, het bruisen van de golven drong helderder tot mij door dan ik het ooit tevoren had gehoord; eindelijk slaakte ik, op de veranda geslopen, een vreugdekreet. Daar waren ze! Ik keek naar het aan wal sturen; ze schenen heel vroolijk, maakten allerlei sprongen en gebaren en plotseling zag ik een der ranke schuitjes kantelen. Ik gaf een gil! Mijn Arnout was door den schok in het water gevallen.

Kind, ik kan je niet beschrijven, wat ik op dat oogenblik gevoelde! Ik had hem tot meegaan gedreven, mijn schuld was het, dat hij daar in het diepe, snelstroomende water lag! Hij zou verdrinken, ik was er zeker van en op dat oogenblik wist ik pas, hoe onmetelijk lief ik hem had!

Ik zonk neer, half bewusteloos.

Van de kamer daarnaast uit klonk het:

„Si vous n'avez rien à me dire,
Pourquoi venir auprès de moi?”
Pourquoi me faire ce sourire,
Qui tournerait la tête au roi?”

Al de drie coupletten hoorde ik aan, onmachtig, om mij te bewegen of om hulp te roepen.

Mijn Arnout kwam met een nat pak vrij; hij werd zelfs niet verkouden door zijn onvrijwillig bad, hij vergaf mij gaarne mijn verkeerde stemming van de voorafgaande dagen en nooit heb ik hem weer geminacht over zijn eigenaardigheden of zijn waarde niet erkend.

Wij zijn heel, heel gelukkig geweest samen, maar ik heb na dien dag nimmermeer de romance kunnen aanhooren, die mij in die verschrikkelijke oogenblikken in de ooren klonk. Ik kan zonder nervositeit die geschiedenis vertellen, maar die melodie heeft nog altijd de macht, mijn zenuwen van streek te maken. Zoo kind, nu weet je, waarom ik je verzoek, wat anders te kiezen; zoek eens — of je misschien wat vindt.”

Het meisje kuste het oude, lieve gezicht en hurkte opnieuw bij het muziekkastje neer. —

Onze plannen voor 1919.

Zonder twijfel zullen onze lezeressen en lezers gaarne eens vernemen, welke plannen wij alzoo koesteren voor het nieuwbegonnen jaar. Nu weten onze lezers, ook zonder dat wij daaromtrent hun iets vertellen, toch wel, dat wij ook dit jaar, evenals steeds, goed voor den inhoud van ons blad zullen zorgen, getrouw aan onze leuze „Steeds in alles vooraan”, maar toch kunnen wij ons indenken dat er velen nieuwsgierig zullen zijn naar wat wij alzoo voor 1919 in voorbereiding hebben. Nu, laten wij maar direct met de deur in huis vallen: wij hebben weer heel wat plannen, waarvan het een natuurlijk moeilijker zal zijn uit te voeren dan het ander, en daarom willen wij hier het slechts hebben over die, waarvan wij zeker weten, dat wij ze ook kunnen verwezenlijken.

Daar is dan allereerst een

NIEUWE, SPANNENDE ROMAN,

een oorspronkelijk verhaal van **liefde en sport in Amerika**, getiteld:

DE RACE MET DEN DOOD

van den bekenden schrijver **G. H. Priem**.

De publicering van dit werk zal geschieden direct wanneer het thans loopende verhaal van Joe Jenkins is beëindigd, dat is hoogstens over twee weken.

Om onze lezeressen en lezers deze boeiende lectuur nog aangenamer te maken, zullen wij ongeveer iedere week **twee** pagina's ervan brengen.

Onze vaste rubrieken zullen worden uitgebreid. Zoo zal men af en toe in onze kolommen interessante artikelen vinden over

economische- en industrie-toestanden in ons land,

een onderwerp, dat in den laatsten tijd meer dan ooit de belangstelling heeft.

Onderwerpen als **hygiëne, geneeskunde, voeding, bijzonderheden uit planten- en dierenleven, rechtspraak, politiek, enz.** zullen wederom in onze rubrieken om beurten behandeld worden.

Ook **PRIJSVRAGEN**, zowel fotografische als andere, zullen in 1919 weder gezelligheid en afwisseling in onze nummers brengen. Wij beginnen reeds in dit nummer met een politieke prijsvraag. Aan onze prijsraadsels zullen **mooie, flinke prijzen** verbonden zijn.

Vele boeiende verhalen,

van de hand van bekende auteurs, hebben wij reeds in portefeuille.

Al deze plannen zullen echter geen afbreuk doen aan onze hoofdrubrieken:

Actualiteiten uit binnen- en buitenland.

Wij noemden nu alleen het voornaamste, want wij hebben nog

verschillende verrassingen

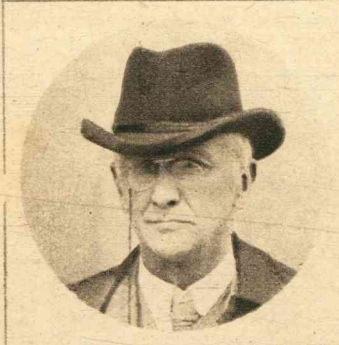
voor U in petto, lezeressen, lezers!

RADTKE,

DE NIEUWE COMMANDANT DER VOLKSMARINE-DIVISIE.

Van links naar rechts: Dorrenbach, eerste adjudant; Radtke, korporaal, thans commandant der divisie van de duitsche volksmarine; Milewski, tweede adjudant.

LEDEBOUR,

die tijdens de rijks-conferentie der A.-en-S.-raden heftige verwijten tegen den raad der volksafgevaardigden richtte en Ebert een schandmerk der regeering noemde.

POLO DE BERNABÉ,

de spaansche gezant te Berlijn, die door zijn regeering is teruggeroepen.

SCHEUCH,

de minister van oorlog van Pruisen, die als zoodanig is afgetreden, omdat hij van de socialisten geen vertrouwen meer genoot.

AMERIKAANSCH JOURNALISTEN TE BERLIJN.

Een groep amerikaansche journalisten, die zich direct na het afbreken van de oorlogshandelingen te Berlijn gevestigd hebben. V.l.n.r.: **FREDERIC A. SMITH**, Chicago Tribune; **LINCOLN EYRE**, New York World; **HERBERT COREY**, Associated Newspapers; (staand): **C. C. LYON**, Newspaper Enterpris Associated; **G. E. ENDERIS**, Ass. Press; **S. M. BOUTON**, Ass. Press.

KARL KAUTSKY,

de onafhankelijke socialist, die den duit-schen staatssecretaris voor Buitenlandsche Zaken werd toegevoegd.

MARIA BRUNNER,

een arbeidersvrouw, werd bij de laatste verkiezingen te Baden b. Weenen als lid van den gemeenteraad gekozen. Zij is het eerste vrouwelijke gemeenteraadslid.

DE NAWEEËN.

Jong, gezond en sterk trok hij uit om te gaan vechten voor zijn vaderland... als een verminkte keerde hij, een der velen, terug, gebroken naar lichaam en geest, niet meer kunnende werken om in zijn onderhoud te voorzien. Nu tracht hij door sentimentele liedjes op een mondharmonica te spelen, de liefdadigheid der voorbijgangers op te wekken. Van 'n flinken werkmán, die goed zijn brood verdiende, is hij door den oorlog gesmaakt in de ellende van 'n bedelbestaan. Is er gruwelijker aanklacht tegen den oorlog denkbaar?

BARTH,

de onafhankelijke socialist, die thans ook in de regeering-Ebert opgenomen is.

GRAAF BROCKFORFF-RANTZAU,

die in de plaats van Dr. Solf, den ge-wezen duitschen staatssecretaris voor koloniën, benoemd is.

DE ZIEKE JONGEN

DOOR JOB STEIJNEN

AART lag langzaam te sterven. Op het kussensloop stak zijn porcelain-witte gezicht scherp af; de oogen gloeiden boven kleine roode vlekjes, als bij een Pierrot; de lippen waren niet vleezig meer en lieten de voortanden armelijk bloot.

Langzaam maar zeker sloopte hem de befaamde armelui's-ziekte. In de duffe bedstee daar in de kamer waar geen zon ooit binnen kwam, teerde elken dag dit jonge leven verder uit. Het zou nu wel heel gauw met hem afloopen, had de dokter gezegd.

De ouders waren radeloos; zoo dag-in dag-uit telkens een weinig verder dat kind te zien wegwijnen, en daarbij de gruwelijke gedachte, dat een verblijf in andere lucht de jongen nog misschien had kunnen redden! Maar daartoe was geld noodig, en de vader verdiende een dagloon, nauwelijks voldoende voor het kleine gezin om in het leven te blijven. En, o, het verdriet om het wegwijnen van den knaap werd nog verergerd door dat gevoel van machteloosheid. Er was zoo goêd als geen geld, en er was ook met geen mogelijkheid meer te krijgen. De vader mocht van vroeg tot laat zwoegen, hij mocht zijn luttelen vrijen tijd benutten om er wat bij te verdienen, hij mocht bijna het onmogelijke beproeven, het baatte niets; niet het geringste sommetje werd erdoor overgespaard; elken dag at het gezin de karige verdiensten op. De zuinigheid van de moeder, de ijver van den vader, het hielp alles niets; elken dag opnieuw werd bij den geringsten aankoop, die moest worden gedaan, was het: „het kan niet; het is te duur”. Zò lang echter was het al op die manier toegegaan in het gezin, dat allen, ouders en kinderen, er aan gewend waren. Ze hadden geen verlangens van stoffelijken aard meer, leek het wel, vantevoren steeds wetend dat er vanwege het geld toch niets van komen kon. Maar de zieke knaap daar op het bed, door ontbering van goed voedsel er licht en lucht, elken dag een weinig dichter schuivend naar den dood, die was de arme ouders als een stil verwijt. Ja, hoe vreemd het ook klinken moge, zij voelden zich beiden een weinig schuldig. Ondanks hun ijver en spaarzaamheid, schuldig. Was er dan niets anders te bedenken geweest; hadden zij niets kunnen vinden om meer geld te verdienen? Zoo vroegen zij zich en elkander af in hun droefenis, wanneer zij aan het ziekbed van den knaap stonden, en — was het verbeelding of werkelijkheid? — in de oogen van het zwijgende, het maar aldoor benauwend zwijgende kind meenden zij, datzelfde verwijt te lezen. Die blik van den knaap leek hun het schrikkelijkst van alles. En toch, was het niet slechts verbeelding? De jongen was altijd zachtzinnig en gehoorzaam geweest; nooit zou een onvriendelijk, laat staan een verwijtend of grievend woord over de lippen van dien knaap komen. . . . En toch. . . die blik. . . de vader en moeder waren er beiden bang voor. Ze geloofden niet dat daar reden voor was, en ze wisten dat ook wel, en toch waren ze bang voor wat er in den jongen moest omgaan.

Op een morgen, dat de moeder met haar drukke dagelijksche gezorg in het keukentje bezig was, sloop een van de drie andere kinderen, Fientje, de kamer in, waar de zieke Aart lag. Het was een bleek, chagrijnig meisje met zware violette oogleden, die wel reeds vermoeid leken.

„Mag ik je griftenkoker hebben?” vroeg ze drenzerig aan den zieken jongen.

„Ik heb hem zelf nodig,” zei zacht de knaap, na even te hebben nagedacht, — „ik moet hem op school gebruiken, later, als ik weer beter ben.”

„Toe, jô, geef nou; jij hebt er toch niets aan,” drensde het bleke meisje.

„Nee, later heb ik hem nodig,” verweerde zich het zieke kind.

„Later, later! wie weet hoe lang het nog duurt,” — praatte het zusje.

Aart werd een beetje onrustiger. De roode vlekken onder zijn oogen werden iets grooter, zooals een vloeistof die uitloopt.

„Al duurt het nog zoo lang, ik heb hem nodig,” zoo verdedigde de jongen zijn, luttel, bezit krampachtig, en hij spande zich daar zeer bij in. Het poovere gezichtje was rood, en het zweet stond hem op het voorhoofd.

„Dan neem ik hem,” treiterde Fientje, geërgerd door zijn weerstand.

„Nee, nee,” riep de zieke jonge onstuimig, terwijl hij met de doorzichtige handjes stuipig gebaarde.

„Ach, wat,” sarde Fientje tot het uiterste gedreven, — „ach, wat, jij hebt je griftenkoker heelemaal nòit meer nodig, want je gaat tóch dood.”

Met liep ze kwaad de kamer uit.

Ontzet bleef de zieke jongen haar nakijken. Hij had haar willen naropen, dat zij de koker wel hebben mocht, zooals men met een geschenk wel een vervloeking zou trachten af te weren, — maar Fientje had hem al niet meer kunnen hooren.

Onrustig bleef hij met het hoofd heen en weer wiegelen, terwijl de oogen angstig als naar een schrikbeeld daar vòòr hem staarden, en de wrakke handjes aan de deken plukten, zoo wild of hij hem stuk scheuren wilde.

Toen de moeder de kamer binnenkwam, verschrikte ze van Aart's onrust. Ook van zijn ontsteld gezicht.

„Wat is er, jongenlief?” vroeg zij angstig, terwijl ze zijn bed naderde. De knaap zei geen woord. Maar zijn oogen! Die spraken! Ze beefde ervan. In die oogen was hetzelfde onbegrijpelijke verwijt weer, zoo meende ze; nu echter nog veel verschrikkelijker dan voordien.

Ze vroeg met bevende stem wat er wel gebeurd was.

„Moeder,” zei het kind, en de klank van zijn stem klonk haar als onwezenlijk. — „moeder, Fientje zegt, dat ik dood ga”.

Ze keek het kind in de oogen, als verward.

„Niet gelooven, hoor, niet gelooven,” brak ze wanhopig uit, — „Fientje is ondeugend. Fientje jukt.”

Maar met denzelfden stijven, koppigen blik in de cogen, schudde de jongen van neen.

Toen ze dit zag, was het haar of haar hart stilstond. Ze hapte naar adem, en in haar zinnelooze smart tóch nog vreezend, dat de knaap haar ontzetting zou bemerken, probeerde ze te glimlachen. En die gedwongen glimlach was benauwend om aan te zien.

Ze legde nu de handen om zijn smalle wangen. Toen vleide ze:

„Je gelooft het toch niet? Neen, je bent oud en wijs genoeg om te begrijpen dat dit niet waar kan zijn. Niet gelooven hoor, Aart.”

Het kind bleef haar echter onbeweeglijk met denzelfden koppigen blik aankijken, en zweeg. Als ze nog eens aanhield, knikte hij van neen, maar ze zag dat dit maar vluchtig gebeurde, zoo maar even, als om haar te believen.

Met haar gekwelde hersens peinsde ze nu op een ver-

EEN INTERESSANTE FOTO.

Een onzer medewerkers ontving een dezer dagen uit Londen de bovenstaande foto, waarop men ziet, v.l.n.r., 1e rij: Camille Huysmans, den bekenden Belgischen staatsman en socialist, die deel uitmaakt van de delegatie ter vredesconferentie, A. Kerensky, welbekend uit de geschiedenis van de eerste russische revolutie, Charles Duncan, lid van het engelsche parlement. Tweede rij: B. Abraham, correspondent van nederlandsche bladen te Londen, en Mej. S. Huysmans. Deze foto kon onzen medewerker slechts bij uitzondering en met speciale toestemming van de engelsche autoriteiten toegezonden worden.

strooiing om den jongen van zijn gruwelijke gedachten af te leiden, doch ze vond niets, niets.

Ze zat maar stil aan het bed van den knaap, en poogde de gedachte aan het schrikkelijke terug te dringen. . .

Zij zag in haar verbeelding het heele leven van Aart weer vòòr zich, zijn geboorte, zijn eersten blik, zijn eersten glimlach, zijn eerste praten, ze zag alle lief en leed om het jonge kind, dan de geboorte van de anderen, met de zorgen en moeilijkheden, zoo groot, dat het heerlijke geluk van kinderen te hebben vaak in bittere overpeinzingen te loor ging. Maar nu, bij de ziekte van den jongen was er een stilstand in den sleur van bittere zorg en machteloos zwoegen en rekenen, kwam die geheele liefde en toewijding voor het eerste kind uit den goeden, nog niet zoo zorgelijke tijd weer terug. Ze verdiepte zich weer in de heerlijke herinneringen. En als een stilstand van heel haar wezen was haar de gedachte, dat het alles nu zoo goed als voorbij was. Wellicht nog een uur, nog een dag, hoogstens nog een week. . . En het bed en de kamer, en hun hart zou leeg zijn, leeg, troosteloos verlaten. . .

Ze moet zich bijna boven-menschelijk geweld aandoen om niet uit te barsten in schreien.

Een blik op den jongen overtuigt haar nu, dat hij slaapt, en de ontzaglijke spanning breekt; ze geeft zich aan haar smart een wijle over.

Bij het opkijken naar den knaap, even later, bemerkt ze, dat deze weder wakker is, en — onverdraaglijk, onverdraaglijk — hij kijkt haar weer aan met dienzelfden nadrukkelijken verwijtenden blik.

Ze verschrikt hevige.

„Je zegt toch, dat ik niet dood ga,” praat hij, nauwelijks den mond bewegend, doch op stelligen en bitteren toon, —

„waarom huil je dan?” — „Ik huil niet. Ik huil niet,” snikt de moeder, en jammerlijk breekt ze dan in een hartroerend schreien uit.

Dien avond heeft de jongen hoogen koorts. Kort hijgt de adem.

Wanneer het wat bedaart, buigen de vader en de moeder beiden zich over het bed.

„Ga wat weg,” zegt hij kort. En de ouders ontstellen van dien toon. Zò had hij, de zachtzinnige, gedweë knaap, nog nooit tot hen gepraat. Zij wisselden een blik van pijnlijke verstandhouding.

„Wat is hij veranderd,” fluistert de vader, — „ik herken hem nauwelijks meer.”

„Dat is sedert vandaag, sedert Fientje dat gezegd heeft,” fluistert de moeder, naar een uithoek der kamer geweken, opdat de knaap haar niet verstaan zal.

Even later zitten beide ouders alweer voor het ziekbed. De jongen beweegt onrustig.

„Heb je iets nodig?” schiet de moeder toe.

„Ik heb niets meer nodig,” antwoordde de flauwe stem, en weer gaat het op dien beslist, dien koppigen toon van verbittering.

En hij sluit de oogen, als wekt wat hij ziet zijn weerzien op.

Wel een uur lang ligt de zieke zoo weer met gesloten oogen, en verwaasd zwijgend wederom zitten de vader en moeder erbij.

Na een poos verbreekt de moeder de stilte. Ze is opgestaan, en nadert het hoofdeinde van het bed. Of hij niet eens drinken wil, vraagt ze.

Kwaadaardig bijna is de manier, waarop de knaap weigert. En meer en meer ontsteld zijn de ouders om dien ommekeer in het doen van den eens zoo goeden, gewilligen knaap. Zijn gedrag is voor hen zò iets ondoordringelijks, zoo iets kwetsend onnatuurlijks, dat hun denken ervoor terugdeinst.

Als het wat laat wordt, gaat de vader de kamer uit om de andere kinderen in huis te roepen. Hij geeft hun boterhammen in de keuken, en als ze klaar met eten zijn, komen ze één voor één aan de deur Aart goeien nacht roepen.

De zieke jongen antwoordt heel niet, wat hij vroeger altijd toch wel had gedaan. Een eenigszins schuwe blik naar de deur bewijst nochtans, dat hij hen heel wel hoort.

„Ze wenschen je goeiennacht, Aart,” zeg de vader, onthutst door dien onverklaarbaren blik van den knaap.

„Ja. Maar dat kan me niet schelen,” mompelt Aart.

„Kom, wat is dat nu?” waagt de moeder, op niet onvriendelijken toon nochtans, — „kom, je broers en zusje kunnen je wel schelen, kom.”

„Nee, ik heb een hekel aan hen.”

„Maar,” zegt zacht overredend de vader.

„Nee, je meent het niet,” valt de moeder hem bij.

Dit gesprek tusschen hen drieën had iets onwezenlijks. De vader en moeder dachten heel niet bij wat ze zeiden. Eén wanhopige gedachte was als een gapende wond in hun hersens:

Aart ging sterven. Hun eigen woorden verstonden ze niet, terwijl ze praatten.

„Ik heb een hekel aan hen,” klonk nog eens; sarrend bijna, de flauwe stem van den knaap.

„Waarom dan toch? Waarom dan toch?” valt schreiend de moeder nu uit, want ze is haar ontroering nu niet meer meester.

De vader zwijgt. Hij voelt een opwelling van verzet tegen de grievende onnatuurlijke woorden van den jongen, maar de gedachte, dat je een stervend kind, wát het dan ook deed, toch niet kwalijk nemen kon, doet hem zwijgen. Zonder uitdrukking, versuft bijna staart hij den zieken knaap aan. Denken doet hij al niet meer; zijn hersens, niet gewend om zulke problemen op te lossen, zijn al vermoeid en weigeren. Zoo ook die der moeder. En hun houding vòòr het bed van dien raadselachtigen knaap is niet veel meer dan die van verwezenen.

Dan, eensklaps, licht de jongen het hoofd een weinig van het kussen. Het valt weer terug. De oogen sluit hij, als in een wilden afkeer van de wereld om hem heen. En de flauwer en flauwer wordende stem spreekt op dien afschuwelijk stelligen toon, welke sedert dien morgen daarin gesloopen was, als een vreemde, nieuwe ziel in zijn gehavende sjofele lichaam:

„Ik heb een hekel aan hen. O, was ik maar allèen geweest, dan had ik misschien meer te eten gehad, en hadden we in een grooter huis gewoond, en had ik nu misschien niet dood hoeven te gaan. Niks kon ooit, als ik eens wat hebben moest. Alles was te duur. En nou moet ik doodgaan” . . .

Hij zwijgt en blijft met gesloten oogen als in een onzeggaren weerzin van de gansche wereld liggen.

De vader en moeder kunnen niet gelooven wat ze hebben gehoord; als zinneloozen zien ze elkaar aan. Gelijk een mate-loos droeve herinnering zoo doet in hun verbeelding Aart's geheele leven op; zijn geboorte. . . dan ziekte en lijden. . . hun onuitsprekelijke angst doorstaan in slapelooze nachten aan zijn bedje, hun vreugde om zijn glimlach, zijn stamelingen, . . . de eindelooze teederheden, de offers, de ontberingen, die zij zich getroostten om een nùk van hem te bevredigen. . . En nu dit.

Als een vloek wogen de woorden op de verslagen ouders. En begeerig wachtten ze, dat hij weder spreken zou: een herroeping van zijn weerd verwijt. Maar dien nacht stierf de knaap, zonder nog één woord meer tot hen te hebben gezegd.

Die woorden waren zijn laatste geweest, den armen ouders achtergelaten door hun liefste kind als een wrede herinnering aan zijn korte, zielige leventje.

DE AVONTUREN VAN JOE JENKINS

IV. EEN FILMOPNAME.

(Vervolg)

Mijnheer Carstens," gaat de vreemde door. „Ik kom voor een aangelegenheid tot u, die uw meest directe belangen betreft. Om het ronduit te zeggen: ik heb het gevoel, dat men u en uw talent aan dit theater miskent. Ik wil u bekennen, dat wij sedert langen tijd uw loopbaan nagaan, en dat wij met leedwezen zien, in wat voor kleine rollen men u hier laat spelen, terwijl u voor de grootste rollen geschapen bent."

„Jawel!" weert hij af, wanneer mijn vader bescheiden probeert te weerspreken, „voor de grootste rollen, mijnheer Carstens. Daarvoor heeft men zijn oogen, wanneer men sinds twintig jaar met acteurs dagelijks te doen heeft. En daarom zouden wij u een aanbod willen doen."

Ik werp een blik op het gezicht van mijn vader en zie, hoe zijn oogen zich verwijden en hoe zijn handen sidderen van vreugdevolle opwinding.

„Mijnheer Carstens," ging de directeur voort, „wij hebben het voornemen, een serie films samen te stellen, waarin u de hoofdrol zal spelen. Al deze films zullen in Denemarken opgenomen worden."

Het eerste film is een liefdesdrama. Het speelt aan den Öresund. Ja," en hier glimlachte de vreemde, „en ik wil u nog meer verraden: niet alleen u, neen, ook uw bezitting in Skodsborg zal een rol in dat film spelen."

Wanneer mijn vader verbaasd opkijkt, gaat de vreemde glimlachend verder:

„Ja, mijnheer Carstens: de tragische scène van het tweede bedrijf zal in uw wondervollen tuin in Skodsborg opgenomen worden."

Mijn vader werpt een aarzelenden blik op mij, ziet dan den vreemde aan en laat dan zijn hoofd zakken.

„Dat zal helaas niet gaan, mijnheer," zegt hij zacht. „En waarom niet," vraagt deze.

„Nu: ik heb mijn eigendom verhuurd. En de huurder, een mijnheer Johnstrup, zal onder geen omstandigheid zoo'n filmopname toelaten."

Mijnheer van Dymen stond op, maakte een geruststellende handbeweging en glimlachte weer.

„Alles reeds in orde," zei hij even lachend. „Ja, ik kan u nog wel meer verraden: niet alleen zal de filmopname in uw tuin in Skodsborg plaats vinden; neen: uw huurder, mijnheer Johnstrup, heeft zich zelf bereid verklaard, uw partner in de scène te zijn."

Mijn vader keek ten hoogste verbaasd den vreemde aan, en ook ik kon mijn verwondering niet verbergen.

„U zult daarover verbaasd zijn, mijnheer Carstens," gaat de directeur voort, „maar heeft u wel eens gezien, welk een prachtige keizersverschijning mijnheer Johnstrup is? Wij kennen geen tooneelspeler in Denemarken, die in staat zou zijn, zich zoo als een keizer te grimeeren, zelfs met de grootste kunst. Mijnheer Johnstrup wilde, dat zult u zich kunnen begrijpen, in 't eerst niet op ons aanbod ingaan, en wij hebben hem een waarlijk hooge som moeten bieden. Hij speelt slechts deze enkele scène in het geheele film: juist die, waarin u tegen hem optreedt: hij is de dictator, die de vrouw van zijn veldheer misleid heeft. En u, als de veldheer, vordert rekenschap van hem en werpt zich op hem wanneer hij van een bezoek bij uw vrouw terugkeert."

Toch, een zekere voorzichtigheid is wel noodig. Daarom zouden wij, wanneer u het goedvindt, mijnheer Carstens, en wanneer wij het eens worden, op den eerstvolgenden mooien dag gaarne een proefopname willen maken, om te zien, of mijnheer Johnstrup in het film naar verwachting uitkomt. Dus kort en goed: wij bieden u voor het eerste film een aanvangshonorarium van tweeduizend kronen."

Met deze woorden haalt mijnheer Van Dymen een papier tevoorschijn. „Gaaf u er mee accoord, mijnheer Carstens? Dan verzoek ik u om uw handteekening."

Mijn vader kan van opwinding nauwelijks een woord uitbrengen. Hij kijkt nu eens naar mij, dan naar den directeur.

„Nu, ik zie het," gaat deze voort, blijkbaar een beetje gekrenkt, „het aanbod is u te laag. Laten we dus drieduizend kronen zeggen. Is het goed zoo? Hooger kunnen wij werkelijk..." Mijn vader haalt diep adem, grijpt dan met een energieke ruk naar de pen en zet zijn naam onder het contract.

„Ik zal in de komende dagen van mij laten hooren," zegt mijnheer Van Dymen. „En ik verzoek u, zich gereed te willen houden, want wij denken in het begin der volgende week de opname te maken. Wenscht u een voorschot?"

Mijn vader schudt glimlachend zijn hoofd. „Neen, dank u."

„Zooals u wilt. Tot weerziens dus. U zult van mij hooren." Met deze woorden maakt mijnheer Van Dymen voor mijn vader en mij een diepe buiging en gaat de kamer uit. Kort daarop hooren wij een

portier dichtvallen en een auto wegsuizen: Wij waren beiden op dien avond bijna als bedwelmd.

„Wanneer dat je moeder zaliger nog beleefd had," zei mijn vader den eenen-keer voor en den anderen na en streefde mij liefkoozend over mijn haar. „Wanneer dat je moeder zaliger nog beleefd had. Ellida."

Nu, ik wilde mijn vader zijn geluk niet vertroebelen. Maar ik had, toen ik dien nacht de heele zaak nog eens overwoog, toch zonderlinge gedachten. Hier was iets, dat niet klopte. Want ik moet het u herhalen, mijnheer: zoo erg als ik mijn vader liefheb, zoo zeker weet ik, dat hij minder dan een middelmatig acteur is. Het was toch te in het oog loopend, dat men onder de menigte talenten, die er in Kopenhagen zijn, juist mijn vader moest kiezen. Natuurlijk: dat was een argument, dat voor iedereen gelden moest, alleen voor mijn vader zelf niet. Met hem zelf kon ik over mijn bezwaar niet spreken. Toen ik het nochtans waagde, lachte hij mij uit.

„Jelui hebt nu eenmaal geen van allen vertrouwen in mij," riep hij kwaad wordend. „Je ziet het, vreemden moeten eerst komen, om mij te ontdekken. Maar nu zal er een andere tijd komen, dat verzeke ik je. De naam Peter Carstens zal nog een goeden klank in de wereld krijgen!"

Toen zweeg hij.

Gisterenmiddag nu, toen ik met mijn vader uit de stad naar huis keerde, vonden wij een telegram: „Morgen vroeg half zeven Landingsbrug Skodsborg proefopname in wandeltoilet. Het overige mondeling."

Mijn vader was den ganschen avond in een roes. Hij stelde duizend vragen en beantwoordde ze zelf. En toen ik hem heimelijk gadesloeg, zag ik, hoe hij

GRAAF HUGO LERCHENFELD-KOPERING, de vroegere gezant van Beieren te Berlijn, wiens mededeeling kort voor het uitbreken van den oorlog aan de Beiersche regering thans openbaar is gemaakt, en zeer veel opzien heeft gebaad in verband met de vraag, wie de schuld is van den oorlog.

in stilte voor den spiegel posen instudeerde. Den ganschen dag trippelde hij heen en weer. Kinderlijk zei hij ongeduldig:

„Hoor je, ik houd het hier niet meer uit. Ik ben steeds bang, morgenochtend mij te verslapen. Het is beter, dat ik nog hedenavond naar Skodsborg ga en in een hotel kamers huur, om morgenochtend precies op tijd om half zeven aan de Landingsbrug te zijn."

Gelaten gaf ik hem gelijk. Wat zou het hebben geholpen, als ik hem tegen zou hebben gesproken?...

En zoo reisde mijn vader om acht uur naar Skodsborg. Ik was nu heelemaal alleen thuis en besloot, een vriendin te gaan bezoeken. Juist verlaat ik de woning, toen ik voor de deur mijnheer Van Dymen ontmoet, klaarblijkelijk van plan, ons te bezoeken.

„Ik zou gaarne naar uw vader willen," zegt hij en neemt even zijn hoed af.

„Mijn vader," antwoord ik, „die is reeds naar Skodsborg gegaan, om morgen ochtend in ieder geval op tijd ter plaatse te zijn."

„Bravo," prijst hij, „dat noem ik nauwgezet. Nu, dan is mijn zending afgedaan." Met deze woorden keert hij zich om teneinde weg te gaan. „Ik zie, dat u wilt uitgaan," zegt hij. „Gaaf u mee naar Kopenhagen?"

„Zeker," antwoord ik, „ik wil juist een vriendin gaan bezoeken."

„Veroorloof mij dan, u te vergezellen."

Wij namen de elektrische tram.

Aan het Raadhuisplein moest ik overstappen. Mijnheer Van Dymen bood zich beleefd aan, mij dat kleine eindje te voet te begeleiden. Wij sloegen den Vestreboulevard in. De straat was op dezen tijd reeds

tamelijk van menschen verlaten. Een paar verlate Tivolibezoekers haastten zich ons voorbij; toen werd het tamelijk stil.

Plotseling komt uit de St. Pederstrade met snelle schreden een heer nader, wiens geheele verschijning mij dadelijk bekend voorkwam. Ik wist, dat ik dezen man reeds eens gezien had. En plotseling schoot het mij te binnen: dat was mijnheer Johnstrup, die daar kwam.

Mijnheer Johnstrup onze huurder!

Ook mijn metgezel werd hem gewaar. Ik zag, hoe hij plotseling versteld stond, heimelijk een blik op mij wierp, dan weer in de richting keek, van waaruit Mijnheer Johnstrup met snelle schreden naderkwam.

Opeens zei mijnheer Van Dymen, terwijl hij plotseling staan bleef:

„Daar schiet mij juist te binnen, dat ik nog noodzakelijk aan een vriend moet telefoneeren. U excuseert mij wel..." Met deze woorden drukt hij luchtig mijn hand, neemt even zijn hoed af en gaat met snelle passen den weg terug, dien wij gekomen waren.

Langzaam en peinzend ging ik verder, mijnheer Johnstrup voorbij, die in 't geheel geen acht op mij sloeg.

Wat had dit te beteekenen? Mijnheer Van Dymen had duidelijk zijn best gedaan, mijnheer Johnstrup te ontwijken. Het dringende telefoongesprek was natuurlijk een uitvlucht geweest. Wat kon Van Dymen aanleiding geven, den man niet te ontmoeten, met wien hij pas eenige dagen geleden met succes onderhandeld had, op wiens artistieke medewerking hij morgen vroeg van plan was een beroep te doen?

Ik keek om. Daar ging mijnheer Johnstrup, de handen in zijn zakken, peinzend zijns weegs. Mijnheer Van Dymen was verdwenen, alsof de aarde hem verzwolgen had.

Hier was het een of ander de oorzaak van — het een of ander, wat ik niet begreep. Mijn vader kwam mij in de gedachte, die nu vol hoop in zijn hotel in Skodsborg den volgende morgen koortsachtig tegemoet zag. Ik had het gevoel, alsof ik hem moest beschermen voor het onbereikbare, dat steeds dreigender, raadselachtig en toch tastbaar in mijn ziel kwam. En in het volgende oogenblik was ik besloten, mijn vader niet alleen te laten. Ik nam een rijtuig en reed naar Skodsborg. Alles zou goed gegaan zijn, wanneer wij niet op de Chaussee hier midden in Klampenborg bezweken waren. Maar hier is het hotel. Wanneer u zoo goed wilt zijn, op den knop te drukken... In ieder geval dank ik u van ganscher harte voor den dienst, dien u mij bewezen hebt, mijnheer."

De Amerikaan legde zijn hand om den bronzen leeuwenkop, die diep in den hekpost ingelaten was, en trok aan de bel. In het inwendige van het huis sloeg gedempt een schel aan. De jonge dame trok aarzelend haar hand uit den mof, die de Amerikaan met een lichten druk greep, terwijl hij zijn hoed even afnam.

„Sta mij toe," zei hij met een lichte buiging, „dat ik u mijn naam noem. Ik heet Joe Jenkins."

De jonge dame keek geïnteresseerd op.

„Joe Jenkins?" herhaalde zij, „dat is de naam van den beroemden detective, die eenigen tijd geleden in Stockholm het raadsel van de vliegerneerstoringen heeft aan den dag gebracht. Is u misschien met hem verwand?"

De Amerikaan glimlachte. „Deze detective," antwoordde hij, „deze Joe Jenkins, juffrouw, ben ik zelf. Ik ben juist op de terugreis van Stockholm naar het continent."

„U zelf?" herhaalde de dame met onverholten bewondering. „U zelf is Mr. Jenkins? Dan zou ik heel onverwachts aan het goede kantoor gekomen zijn..."?

Zij keek hem warm aan. „Zeg mij één ding Mr. Jenkins: Ziet u in hetgeen ik u verteld heb, reden tot een of andere ongerustheid?"

Hij haalde de schouders op. „Ik zie natuurlijk nog alles behalve duidelijk, juffrouw," antwoordde hij. „Maar in ieder geval, mij schijnt de zaak niet oninteressant en ik zou mij wel gaarne ermee willen bezighouden."

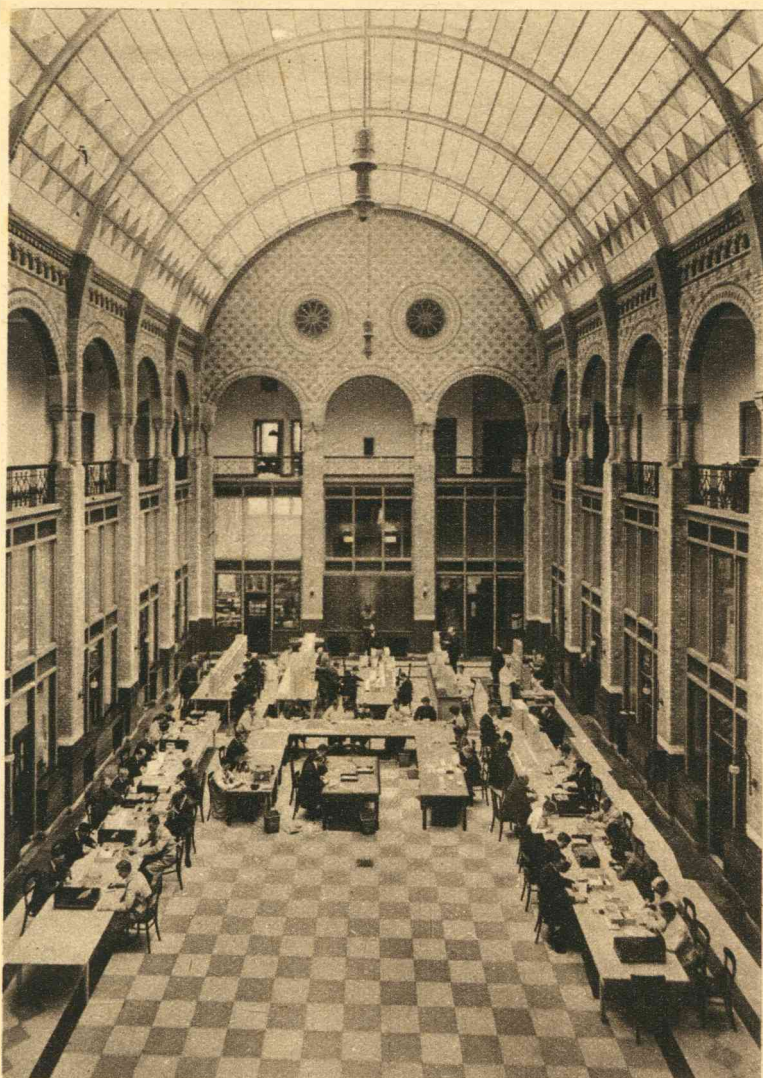
In de hall vlamde een licht op. Een sleutel rammelde; en de nachtportier kwam den oprit af. Hij nam even zijn pet af en opende het tuinhok.

„Juffrouw Carstens?" verwonderde hij zich, toen hij de jonge dame in 't gezicht zag, „zoo laat in den nacht?"

„Ja," antwoordde de jonge dame, „ik heb een ongeluk met mijn rijtuig gehad. Deze heer was zoo vriendelijk zich mijn lot aan te trekken. Je moet mij een kamer geven, portier."

„Zeer gaarne, juffrouw. Wenscht deze heer eveneens een kamer?"

„Neen," antwoordde Joe Jenkins glimlachend, „ik rijd naar Kopenhagen terug." En terwijl hij zich tot de jonge dame wendde, ging hij voort: „Een ding zou mijn werk buitengewoon verlichten: wanneer ik van dezen interessanten mijnheer Johnstrup een portret zou hebben." „Een portret?" antwoordde juffrouw Carstens glimlachend; „nu, niets gemakkelijker dan dat, Mr. Jenkins. Ik zei u reeds, dat ik mij met schilderen bezighield. En daar mij het gezicht van mijnheer Johnstrup zoo interessant voorkwam, heb ik het uit het geheugen op het papier vastgelegd." (Wordt vervolgd.)

EEN HALF MILLIOEN FLESSCHEN SLAOLIE BESCHIKBAAR GESTELD.

Door den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel werd toestemming gegeven dit kwantum in het verkeer te brengen. De verbruikers moeten rechtstreeks aan de Oliefabrieken Calvé-Delft hunne bestellingen indienen. Onze foto toont de groote hal van het kantoorgebouw der Oliefabrieken, die tijdelijk is ingericht tot kantoor om de dagelijks inkomende orders aan slaolie te sorteren en in behandeling te nemen. Circa 20.000 brieven en kaarten van verbruikers komen dagelijks binnen en worden zoo vlug mogelijk behandeld.

GENERAAL ONNEN, voorheen chef der Interneeringskampen en tevens belast met de leiding der nieuwe krijgsgesangenenkampen, is plotseling te 's-Gravenhage overleden.

WELS, de stadsoommandant van Berlijn, die door de matrozen werd gevangen genomen, doch thans weder is vrijgelaten.

DE JONGSTE STRAATGEVECHTEN TE BERLIJN. Onze foto laat zien hoe het keizerlijk slot er uitziet ten gevolge van de beschieting.

DE AMERIKANEN TE COBLENZ.

De intocht der amerikaansche artillerie binnen Coblenz. Rechts op de foto een deutsche politie-agent.

DE INTOCHT VAN HET BELGISCH KONINGSPAAR BINNEN LUIK.

Het defilé der troepen.

GOED DOEN

HET jonge mensch wiens ideaal het is een modelbadkamer te hebben en twee warme maaltijden per dag, de jonge man die inteekeent op alle lijsten ten bate van mysterieuse goede doelen en overal voor „weldadig” doorgaat — hij weigerde laatst twee centen te geven aan het trieste hoopje misère dat in regen en wind met een eenvoudig gebaar doosjes lucifers te koop aanbood. Vlammen van nijd sloegen over mijn gezicht en nadat ik secondenlang onder in mijn tasch had moeten grabbelen om mijn beurs te bereiken en daaruit wat kleingeld te visschen, stoof ik hem achterop, trapte in een modderplas en snauwde:

„Wat een krent ben jij! Wat een gierige kwast!”

„Ik geef niet, uit principe!” zei hij hoog.

„En ik geef wel! Oók uit principe. . .” hakte hij, zoekend naar een woord dat striemen zou.

Een kwartier lang renden we naast elkaar voort, traptten in plassen en verdedigden onze principes.

„Je voelt wel: als je het gaat beredenéeren, moet je toegeven dat dat geven aan bedelvrouwen een stomiteit is,” wijsgeerde hij.

Ik snakte naar adem.

„Goed. Dan redeneer ik liever niet en laat mijn gevoel spreken. . .”

„Onzinnige vrouwen-logica. . .”

„Och, vlieg op!” raasde ik, keerde me om en liet hem gaan.

Ik ben in staat hem in 't vervolg te negeren — hoewel hij me op mijn verjaardag prompt vijf witte rozen met eik en een naamkaartje stuurt. Mijn verstand kan er niet bij dat iemand vijftig gulden geeft voor een vaag doel waarvan hij zoowat nooit resultaten ziet (of 't moest dan een fancy-fair zijn met kirrende jonge juffrouwen plus nieuwsgierige sleutelbeenderen uit te lage japonnen), maar kwebbelt over principes als 't erop aankomt een kleumende stakker een paar centen te geven.

Ja, lieve help, ik wéét 't wel: er zijn bedelaars die smeeken om een centje voor brood en hard naar de kroeg loopen als ze twaalf kopertjes bij elkaar hebben. Maar er zijn ook bleke moeders, ziet u, die géén gelegenheid hebben om heele dagen uit werken te gaan, maar die 's middags of 's avonds gauw een uurtje de straat op glippen om een ons suiker te verdienen of een nieuwe speen voor 't bleke leventje dat zich onder den doek van het bedelaresje aan moeder vastklemt. Menschen-van-principes, denkt eens hieraan: het is goed om de ondeugd niet in de hand te werken; het is *niet* goed iederen bedelaar voorbij te gaan, want er kan één hongerige onder zijn. En het is erger dat dien ééne een boterham onthouden wordt, dan dat de rest een paar borrels te veel drinkt.

Hier schudt de welbekende juffrouw wier geest vijf en zestig haakpatronen baarde en wier vernuft het leven gaf

aan het prachtwerk „De vlijt rond den huiselijken haard of de nieuwe breisteek, met 37 afbeeldingen”, haar hoofd met de scheiding en zegt tot haar vriendin, die linnenjuffrouw is bij Jhr. Zalvenburg en die zulke keurige nette stootkanten kan zetten aan oude rokken:

„Van mij krijgt dat volk toch niks! Verbéél-je, Mijntje, dat ik al die venters wat geven moest! Gossie . . . née, hoor!”

Ach, juffrouw Haak-tot Breisteek, u hoeft ze niet allemàl wat te geven. Uw verstand is rap genoeg en uw oog, dat zoo wonderwel de weelderig-op-schietende naadjes in een kous kan tellen, voldoende scherp om te constateeren of het een welgesteld bedelaar is of een werkelijk-arme. Den man die rozen op zijn wangen en een vast plaatsje in de zon heeft, den man die tevreden en rustig zit af te wachten wat zijn vaste begunstigers hem brengen — hem hoeft u niets te geven. Zijn kin druipst waarschijnlijk 's middags van vet en zijn fijne-waschvrouw wordt geregeld betaald. Maar u moet eens letten op de schaduwen die in een stille straat langs u heen glijden, op de menschen die u iets te kóóp aanbieden: een prullige ansicht of een mapje postpapier waar uw pen doorheen schiet. Heusch, tracht het eens niet „eng” te vinden en wees eens *niet* bang voor een vloot. Kijk ze eens goed aan en let op of ze soms ook honger-oogen hebben, u weet wel: van die groote felle oogen met diepe kringen eronder, of oogen die knippen van uitputting.

Voor de armen wordt zoo goed mogelijk gezorgd, zegt u? Ja, dat kennen we. . . .

JULIA FRANK.